

Pla director turístic de Castellgalí

juliol 2017

**Diputació
Barcelona**

Quaderna

Pla director turístic de Castellgalí

1. INTRODUCCIÓ.....	3
2. CONTEXT.....	6
2.1. El municipi.....	6
2.2. Els recursos endògens	8
2.2.1. El patrimoni.....	8
2.2.2. Els camins	11
2.2.3. Els rius	15
2.2.4. Equipaments i punts d'interès.....	17
2.3. Els recursos turístics de l'entorn	22
3. PROPOSTA ESTRATÈGICA.....	25
3.1. Identitat i singularitat.....	25
3.2. Potencial de desenvolupament.....	29
3.3. Orientacions per a la valoració turística de Castellgalí	31
4. PROPOSTA D'ACCIÓ PER A LA CREACIÓ DE VALOR TURÍSTIC	36
4.1. Camins d'aigua (els rius i la Via Blava).....	36
4.1.1. El golf.....	39
4.2. Camins de pelegrinatge	41
4.2.1. L'alberg	43
4.2.2. Ca l'Amigant (Museu)	48
4.3. Camins de patrimoni	49
4.3.1. Camins de geologia	53
4.3.2. Camins de vinya (pedra seca)	54
4.3.3. Camins de Roma	56
4.4. Promoció i difusió.....	58
5. SÍNTESI DE LA PROPOSTA D'ACTUACIÓ	61

1. INTRODUCCIÓ

En el marc de l'aposta per al **desenvolupament i el posicionament estratègic de Castellgalí**, l'Ajuntament vol **analitzar el potencial de creació de valor turístic dels seus recursos** (patrimoniais, culturals, naturals,...) i disposar de les **orientacions estratègiques** necessàries per a establir una visió i una proposta d'actuació definides en el **sector turístic** (pel que fa a l'oferta, les infraestructures, els serveis, la promoció o la gestió turístiques).

La conveniència de disposar d'aquesta planificació s'emmarca en la dinàmica general del **desenvolupament turístic de la comarca** i, especialment, en el context d'oportunitat que representa per al poble la seva pertinença a unes rutes de ressò internacional de **senderisme i pelegrinatge** amb el Camí de Sant Jaume i el Camí Ignasià amb el seu pas pel poble. Cal destacar que Castellgalí té una posició estratègica entre **Montserrat i Manresa**, els dos principals nodes del pelegrinatge, i això demana la seva adaptació i adequació pel que fa a les **estructures d'acollida** als visitants. En aquest sentit, en aquests darrers anys s'han anat impulsant equipaments municipals (alberg de pelegrins) i espais urbans que, junt amb els elements patrimonials, l'entorn natural i la situació geogràfica del municipi poden ajudar a **crear valor turístic** al poble.

Per tot això, l'Ajuntament de Castellgalí impulsa aquest **pla director** per tal que **identifiqui les potencialitats turístiques del municipi i prevegi els reptes de caràcter estratègic** que ha d'afrontar per al seu posicionament territorial.

Metodologia de treball

Per a l'elaboració del Pla, el **treball** s'ha organitzat principalment amb **3 apartats** que, d'una manera o altra, es reflecteixen en l'índex final:

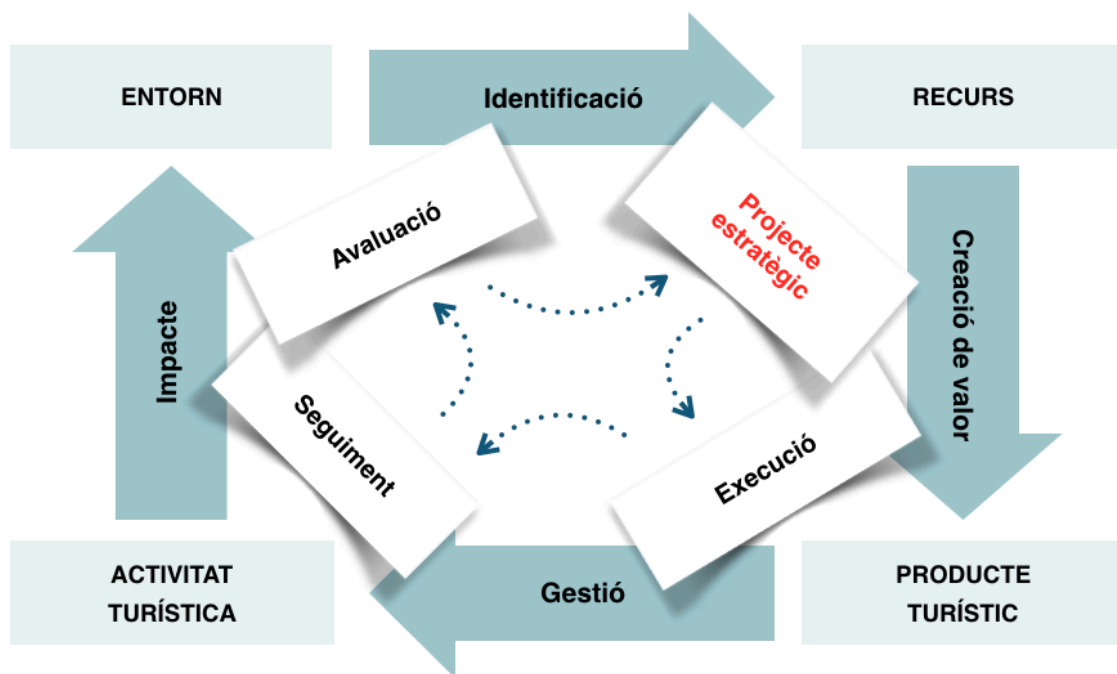
- **Anàlisi del context turístic de Castellgalí:**
 - El **context general del municipi**.

- Identificació i valoració dels **recursos endògens** amb potencial turístic i de l'oferta actual del municipi.
 - Avaluació dels **espais i els equipaments** d'interès turístic.
 - **L'entorn** institucional i territorial del municipi en matèria de turisme.
- **Orientacions sobre l'estratègia turística:**
 - Els **condicionants**, les oportunitats i les capacitats de Castellgalí en el seu context.
 - El potencial de millora **d'atractivitat i viabilitat** dels recursos.
 - **Els eixos estratègics** i els aspectes determinants per al posicionament turístic.
- **Proposta d'actuació per a la creació de valor turístic:**
 - Sobre els recursos a desenvolupar.
 - Síntesi de les actuacions del pla.

El **procés de treball** s'ha desenvolupat seguint les següents **fases**:

- Determinació dels **requeriments** del treball amb els responsables locals (alcalde i regidor de turisme) i el Servei de Turisme de la Diputació.
- Anàlisi de la **documentació** aportada per l'Ajuntament (inventari patrimonial del municipi; Projecte de restauració de la Torre del Breny; Projecte de rehabilitació de la Masia del Pla com Alberg; Projecte museogràfic de la casa Amigant; etc).
- **Visites i anàlisi** del municipi i dels recursos potencialment turístics.
- **Entrevistes** als responsables de turisme del Consell Comarcal, de l'Associació d'Amics del Museu, del Golf la Roqueta, de la Via Blava (Turisme Diputació).
- **Redacció inicial** de la diagnosi i establiment de les orientacions.
- Sessió de **valoració i debat** amb els responsables locals i de la Diputació sobre els principals elements del Pla.
- Redacció i lliurament del **document final**.

Procés de creació de valor turístic

2. CONTEXT

L'anàlisi del context de Castellgalí ha considerat:

- Les dades generals del municipi.
- La identificació i valoració dels recursos endògens amb potencial turístic i de l'oferta actual del municipi.
- L'entorn institucional i territorial del municipi en matèria de turisme.
- L'avaluació dels espais i els equipaments d'interès turístic.

Cal remarcar que les visites al municipi, les entrevistes i la sessió de deliberació amb l'ajuntament han estat claus per poder analitzar aquest context, més enllà de la disponibilitat de la documentació facilitada per l'ajuntament. En tot cas, aquest capítol és tan sols una **síntesi de tota aquesta informació** que, a nivell pràctic, ja disposen i coneixen a la perfecció els responsables locals, i que ha servit per a poder argumentar posteriorment la proposta estratègica i d'actuacions concretes.

2.1. El municipi

Castellgalí té dues característiques fonamentals quant a la seva **posició geogràfica**: per una banda, és **l'entrada al Pla de Bages** (en sentit estricte) venint pel sud de la comarca i **termeneja amb la capital**; i, per l'altra, té un **terme municipal capriciós**, extens però dividit. Aquesta darrera característica ve donada tant per la **confluència del Llobregat i Cardener**, els dos principals rius de la Catalunya central a partir del seu aiguabarreig, com per la **zona muntanyosa** i boscosa a ponent del casc urbà.

D'altra banda, el **poble antic** es troba a recer del nord pel gran balç del meandre del riu i observa cap al sud una gran **zona residencial** (Mas Planoi, Ca n'Enric) amb el teló de Montserrat al fons. A l'est, a tocar de la gran via de comunicació que ressegueix el riu, la C-55, es troba la **zona industrial**. Al llarg de l'extens territori, **altres nuclis** històrics, ravals i masies completen el seu paisatge humà (Boades, Breny, Can Font, Torrents, Can Carné, Artigues, Talló...).

Castellgalí té uns fonaments **d'assentament humà** molt **antics** (Boades, Breny...) i un poble amb una estructura encara **medieval**, sota la presència feudal del turó des d'on presidia el seu castell. Aquesta base **agrícola** tradicional, dispersa en ravals i masos i fonamentada en el conreu de la vinya fins a la fil·loxera, va ser substituïda per la intensa **industrialització** (Cal Carner, Sant Jaume, Carburos...) que va sacsejar les seves ribes fluvials a partir del s.XIX i fins no fa massa, quan al 1960 va arribar al màxim històric de **poblament** amb 1.533 persones. Des d'aleshores, la **crisi** del tèxtil i de la indústria bagenca en general va afectar fortament el municipi arribant als 674 habitants el 1981. En els darrers anys, el **desenvolupament urbanístic** de Castellgalí i la instal·lació de noves indústries ha recuperat la seva **demografia** fins als 2.000 habitants aproximadament. El 2015, Castellgalí tenia 1.073 habitatges familiars, 17 explotacions agràries i 144 aturats (font: Idescat).

Pel que fa a la **dinàmica municipal**, cal destacar com a principal element estratègic el **Projecte "Castellgalí XXI: identitat i espai públic"** (Pla Viure al Poble, 2009). Aquest projecte s'enfocava a partir de **dos objectius estratègics** principals:

- reforçar la **identitat** del poble; i,
- la millora de la **qualitat de l'espai públic**.

Aquest dos eixos, que es repeteixen com a **estratègia local** en la majoria d'actuacions transversals i sectorials de l'ajuntament, es consideraran també per a l'**estratègia turística**. El projecte va desenvolupar la major part **d'actuacions previstes**, excepte el **Parc fluvial de l'Aiguabarreig**, actuació que es considerarà més endavant en relació al seu potencial interès turístic. El projecte Castellgalí XXI presentava també una dimensió de **desenvolupament turístic** enfocat al turisme rural:

El projecte "Castellgalí XXI: identitat i espai públic" és un projecte del qual se'n beneficiaran no sols els i les residents en el Nucli Antic, sinó tots els veïns i veïnes del poble i també els i les visitants que arribin al poble

Com a efectes induïts en l'encomia local, l'estudi i dinamització de l'activitat comercial i de serveis de proximitat del municipi, la millora del Nucli Antic, l'articulació dels espais històrics de Castellgalí i el previsible increment del nombre de visitants s'espera que siguin aprofitats pel emprenedors del municipi per a crear serveis comercials i turístics..

En aquest sentit, Castellgalí presenta una renda de situació, com a "porta del Bages", respecte al Vallès Occidental i la Regió Metropolitana de Barcelona i un atractiu singular com a "mirador de Montserrat" que li donen potencialitat per al desenvolupament del turisme rural.

El projecte "Castellgalí XXI: identitat i espai públic" s'articularà mitjançant la planificació sectorial en matèries clau com la dinamització econòmica, la millora del paisatge urbà i l'execució d'un seguit d'intervencions en espais emblemàtics del municipi.

En concret es tracta de:

- a) Pla de millora del paisatge urbà.
- b) Pla de dinamització comercial i dels serveis de proximitat.
- c) Intervenció a la zona del mur del castell.
- d) Projecte museogràfic del Museu de l'edifici de l'antic hostal-café.
- e) Projecte del parc fluvial de l'aiguabarreig
- f) Urbanització de la plaça de Joan Cadevall
- g) Urbanització del carrer de Puigterrà
- h) Millora de la urbanització de l'entorn de l'església de Sant Miquel
- i) Pla de senyalització turístico-informativa del municipi i del seu patrimoni històric-cultural i natural

2.2. Els recursos endògens

2.2.1. El patrimoni

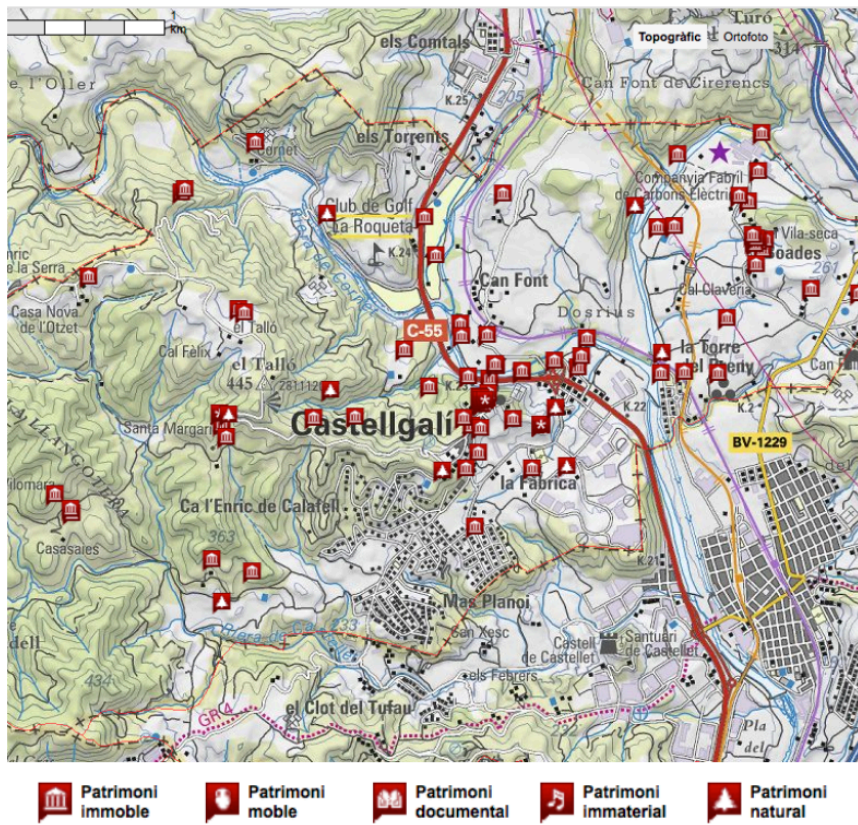
La primera anàlisi del context de Castellgalí que ens cal fer en l'àmbit turístic és la dels **recursos endògens amb potencial turístic** de què disposa. És a dir, aquells elements que tenim en el nostre entorn i que, per si mateixos o en combinació amb d'altres, poden generar interès turístic, tenint clar que no tots els recursos potencials generen finalment un producte turístic. Quan parlem de valorar el potencial turístic de recursos endògens (propis) del nostre entorn ens referim bàsicament a aquells que tenen un **component natural i/o cultural, siguin tangibles o intangibles**, i que, fins i tot, ens poden identificar de cara enfora. Aquest tipus de recursos formen part d'un **context i un entorn** amb el qual estan **estretament interrelacionats**: el que determina el nostre espai físic, la nostra història, els nostres monuments, els nostres costums o els nostres productes agroalimentaris i les seves múltiples combinacions. En aquest sentit, Castellgalí disposa d'una eina molt eficaç d'identificació d'aquests recursos que és **l'Inventari del Patrimoni Cultural de Castellgalí (DIBA, 2006)**.

Així, seguint aquest catàleg, el **patrimoni de què disposa el municipi** es pot resumir en:

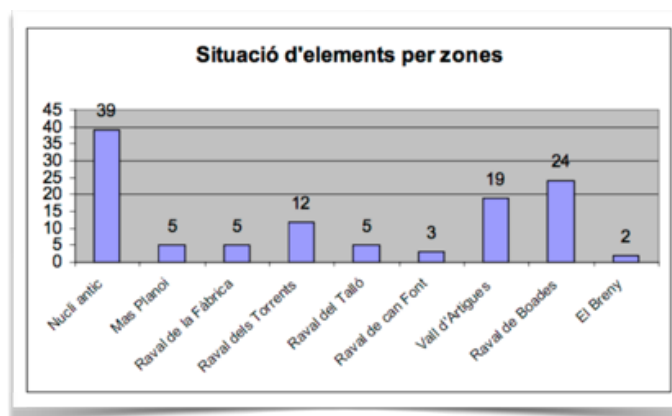
- Jaciments arqueològics i zones d'expectativa arqueològica
- Patrimoni històric-artístic de diversa època
- Les masies
- Patrimoni relacionat amb el cultiu de la vinya (tines, barraques, feixes)
- L'ús de l'aigua (energia-fàbriques, reg, sínies, fonts...)
- L'explotació i l'ús de la pedra
- Patrimoni natural i geològic
- Les infraestructures de pas (camí ral, ferrocarril, ponts, carreteres, passos de riu).

D'alguna manera, aquests recursos es podrien agrupar sota **4 grans eixos patrimonials**:

- Patrimoni natural (rius i geologia)
- Patrimoni arqueològic
- Patrimoni rural (masies i elements d'explotació del medi)
- Patrimoni industrial (expansió del s. XIX-XX)

Imatge de la representació del patrimoni de Castellgalí al web del Mapa del patrimoni cultural de la Diputació de Barcelona (<http://patrimonicultural.diba.cat>)

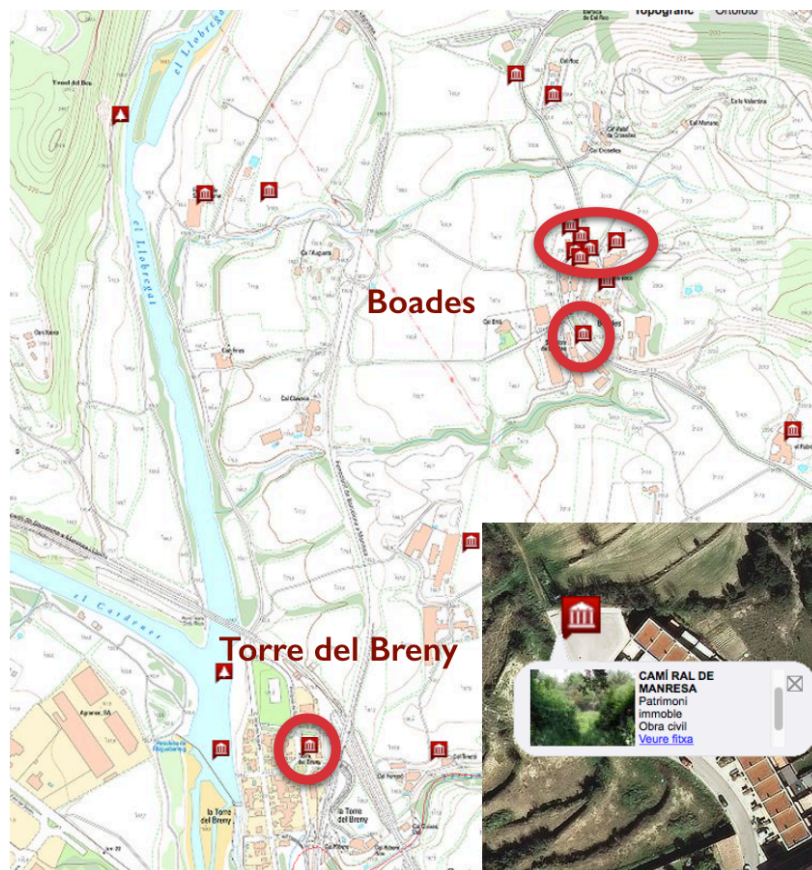

Situació d'elements patrimonials de Castellgalí per zones (Inventari de patrimoni)

L'element històric monumental més rellevant de Castellgalí, des del punt de vista del seu valor patrimonial històric i artístic és, sens dubte, **el conjunt del jaciment arqueològic romà: el sepulcre de la Torre del Breny i de Boades** (l'exedra i el sepulcre). És per això que aquest conjunt serà pres en consideració en la proposta estratègica per sobre d'altres elements tangibles. Hores d'ara, però, aquest recurs **no es troba en condicions òptimes de valoració turística**. D'altra banda, el **camí ral** de Castellgalí rep també la denominació de "romà", tot i que sembla que no es correspondria i que caldria matisar aquest fet en la informació que es dona al respecte.

També cal fer un apunt especial pel que fa al **poble**, incloent el nucli urbà històric amb l'església i les restes de l'antic castell. Aquest entorn patrimonial es troba en molt bon estat i ofereix un dels millors atractius per als visitants.

Els jaciments romans (i ibers) de la Torre del Breny i Boades i camí ral

Els camins de pelegrinatge

Castellgalí es troba en una **cruïlla de camins ancestrals** (romà i ral) per on passen i coincideixen els trams de dos grans recorreguts de pelegrinatge de dimensió internacional (en sentit invers):

- el **Camí de Sant Jaume català**, en el seu tram Sant Benet de Bages-Montserrat (que coincideix amb el d'Oliba).
- el **Camí Ignasià**, de pas entre Montserrat i Manresa.

El **Camí de Sant Jaume** no té ara per ara la **incidència al municipi** que pot tenir el **Camí ignasià**, pel fet de trobar-se en la part final i culminant del pelegrinatge: del santuari de Montserrat (una de les fites ignasianes) al final del viatge, la ciutat de Manresa, que viurà el 2022 la seva màxima projecció amb el cinc-cents aniversari de l'estada de Sant Ignasi a Catalunya. Aquesta coincidència de camins ha facilitat ja la **senyalització comuna** i la seva gestió i promoció des del municipi, pels serveis a oferir i per la difusió dels atractius del municipi al llarg dels camins.

Cal destacar que Castellgalí té una posició estratègica entre **Montserrat i Manresa**, els dos principals nodes ignasians. Aquest posicionament com a node dels camins de pelegrinatge demana la seva adaptació i adequació pel que fa a les **estructures d'acollida** als visitants.

El Camí Ignasià

Cal tenir en compte que (segons dades de l'Oficina del Pelegrí), en el **Camí Ignasià**, el 51% dels pelegrins comencen a Loiola i el 43% a Catalunya, fet que concentra la major part de l'interès del pelegrinatge als municipis catalans. Aquest fet determina l'existència d'una **estratègia territorial conjunta** entre les administracions públiques i els agents turístics en territori català, més enllà del que suposa tot el Camí, des de Loiola, establint una **unitat d'acció i de gestió** dels diversos aspectes que afecten a la **promoció** del Camí al seu pas per Catalunya.

Prenent de referència, doncs, les dades recents que ha presentat l'**Oficina del Pelegrí del Camí Ignasià** (març 2016) sobre l'exercici anterior, cal tenir en compte algunes dades que són significatives de cara a avaluar el **potencial creixement del pas de**

pelegrins pel municipi. A nivell estratègic, l'Oficina del Camí Ignasià preveu un creixement del nombre de pelegrins molt més elevat i ràpid que el que va suposar la consolidació del de Sant Jaume. D'entrada, s'està acomplint amb escreix: el primer any, el 2011, van ser 42 i el 2015, 437. En 5 anys, han arribat a Manresa 1013 pelegrins. La previsió de l'Oficina és que l'any 2022 a la ciutat hi arribin 100.000 visitants atrets per l'any ignasià. Seguint aquestes previsions, un cop passat el jubileu del 2022, es creu que podrien arribar a Manresa:

- 270 pelegrins/visitants per dia en els mesos d'hivern.
- 500 pelegrins/visitants per dia entre la primavera i la tardor.
- En tot cas, aquestes previsions no es poden prendre en consideració hores d'ara, tot i que auguren un creixement segur dels pelegrins/visitants a Manresa, molts dels quals, és clar, ho faran com a pelegrins des de Montserrat, passant per Castellgalí (o hostatjant-s'hi!).

Quant al **perfil del pelegrí ignasià** observat fins ara, se sap que:

- Els trams per edat més nombrosos són **de 15-18 i de 36-65 anys**. Els primers solen preferir poliesportius i albergs i els segons pensions-hotels.
- El 95% van **a peu** i el 4% en **bicicleta**.
- Els mesos de més afluència són **d'abril a setembre**. Al juliol i agost són principalment espanyols i a l'abril-juny d'altres procedències.
- Cal tenir en compte que, malgrat la diversitat de perfils, la majoria dels pelegrins busquen **allotjament simple i assequible** econòmicament. En aquest sentit, la fórmula de l'alberg és la més sol·licitada.

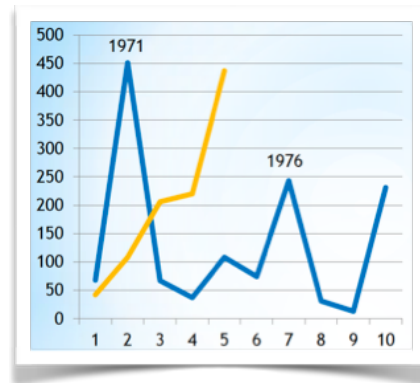

Senyalització coincident dels camins de pelegrinatge al seu pas pel municipi

Recorreguts del Camí ignasià entre Montserrat i Manresa (Font: Oficina del pelegrí) i del Camí de sant Jaume entre Manresa i Montserrat (Font: web de l'Agència Catalana de Turisme). Cal ressaltar que en el plànol a menys escala de l'Agència, Castellgali no hi surt.

A sota, **comparativa** de l'evolució dels camins (el 1971 va ser any jubilar Jacobeu). En groc l'ignasià.

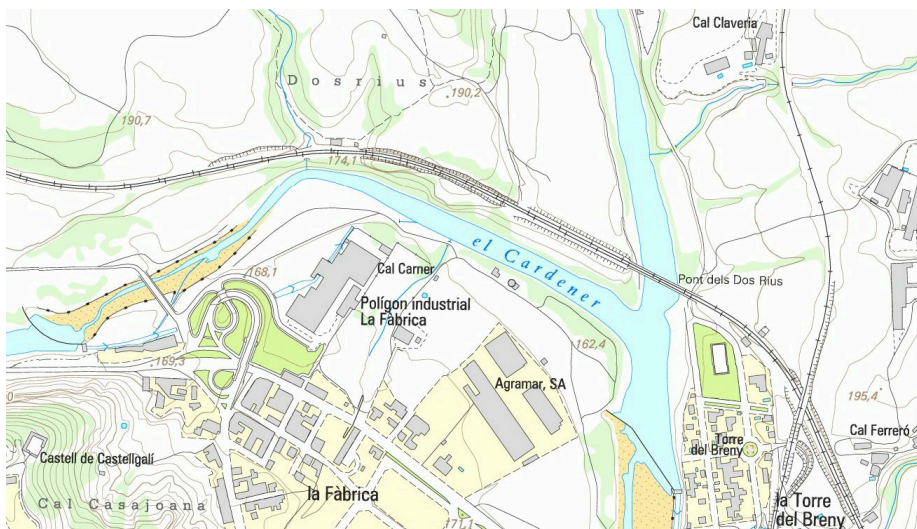

2.2.3. Els rius

L'any 2007 es va elaborar el “**Pla de revitalització de la llera del riu Llobregat al Bages Sud**” que assenyalava com una de les activitats i productes amb més potencial de desenvolupament en aquest tipus de zona humida la creació de zones de lleure per a la població local, zones de pic-nic controlades, la creació de punts d'informació i interès, d'àrees de descans i d'observació de la flora i la fauna. D'aquí en va sortir la idea de fer un **Parc fluvial a l'Aiguabarreig**, proposat al Pla “Viure al Poble”. Aquest projecte no s'ha arribat a desenvolupar.

Ara, el projecte de la Via Blava obre de nou expectatives per a poder fer-ho realitat. La **Via Blava (VB)** és un projecte de la Diputació de Barcelona (DIBA) que pretén convertir la “via verda”, el GR-270 del **Llobregat**, en una gran avinguda de lleure i natura que resseguirà la conca fluvial de dalt a baix i que passarà pel marge esquerre del Llobregat a tocar de la **Torre del Breny i l'Aiguabarreig de Castellgalí**.

La creació de la VB passa per la redacció d'un **projecte executiu** que es licitarà enguany per part de la DiBA i que determinarà el recorregut definitiu i les infraestructures a desenvolupar (25M€). La seva redacció durarà un any i és previst que comencin les obres el 2018 i s'acabin el 2019. Aquest és un dels projectes que es tindrà molt en compte a l'hora de definir la proposta estratègica i d'actuació perquè pot representar un **impuls definitiu per a l'aposta turística de Castellgalí**.

L'Aiguabarreig de Castellgalí

L'Aiguabarreig Llobregat-Cardener: elements informatius i àrea de pesca

2.2.4. Equipaments i punts d'interès

Els **equipaments existents actualment a Castellgalí** amb una funció potencial quant a **prestacions turístiques** són:

- **L'alberg** de la Masia del Pla (en procés de construcció)
- **El Museu** de Ca l'Amigant
- Establiments de **restauració**
- **El golf** de la Roqueta

A part d'aquests caldrà tenir en compte el desenvolupament del projecte del **Centre holístic a Can Casasaies** i el que pot suposar d'atracció o renom per al municipi (www.irehom.org) o el que pot oferir "**Vinyes de Castellgalí**", un celler amb projecció (Finca Can Mas, família Playà/www.vinyesdecastellgali.com).

Al **web municipal** existeix un espai que descriu els **llocs d'interès del municipi**. Aquest llocs són bàsicament els que hem descrit anteriorment. Per fer-ho complet caldria afegir-hi la llista de **l'Inventari del patrimoni cultural** del municipi que hores d'ara no s'ofereix al web. Atès que l'ajuntament té prevista la redefinició del seu web, caldrà l'enllaç amb aquest catàleg a partir del web de la Diputació.

★ | Ajuntament - Seu electrònica | El municipi | Actualitat | Adreces i telèfons |

Guia del municipi | Inici > El municipi > Guia del municipi > Com arribar > Llocs d'interès

Com arribar | Llocs d'interès | Subcategories

Planol / Guia de carrers

Informació Geogràfica

Equipaments

Associacions i Entitats

On menjar

Empreses i Poligons

Comerços

Llocs d'interès

Subministraments

Emergències

Castellgalí

Llocs d'interès

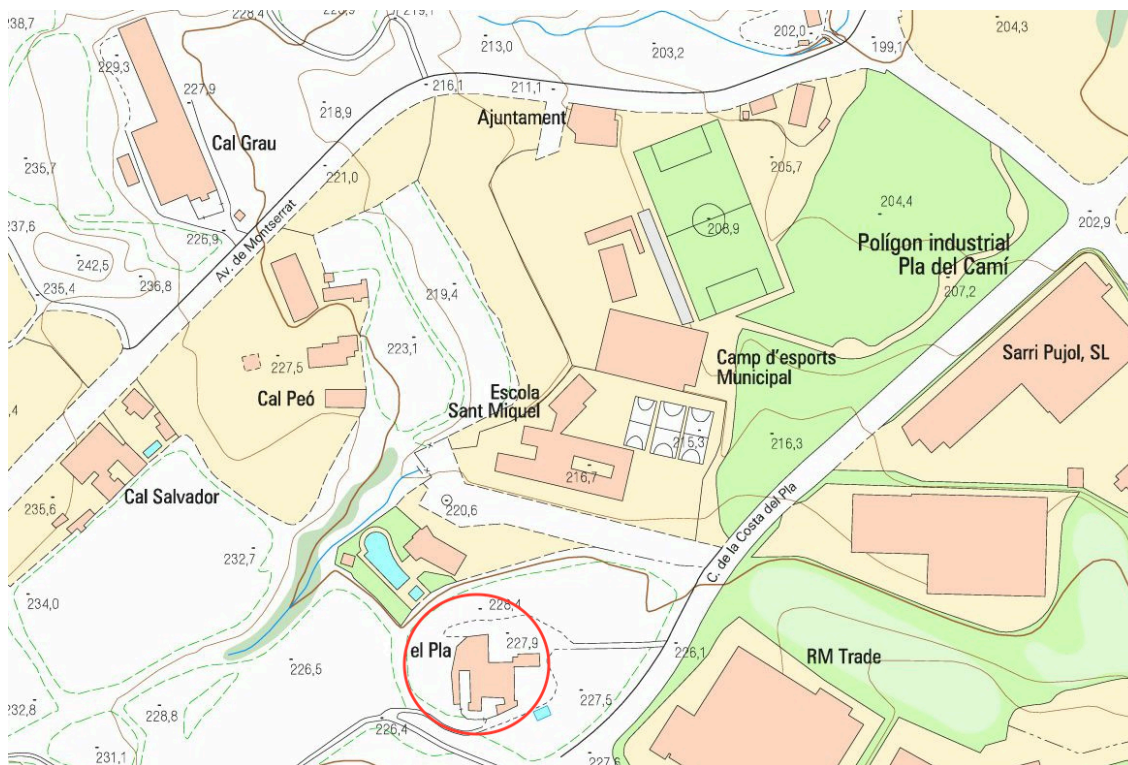
	Camí Ignasià		Església de Santa Margarida
	Casa Amigant		Església parroquial Sant Miquel de Castellgalí
	Casca antic		Sepulcre Romà de Boades
	El Castell de Castellgalí		Torre del Breny

L'Alberg de la Masia del Pla

La Masia del Pla, molt propera a la zona poliesportiva i a l'Ajuntament, és de propietat municipal i està habitada per masovers sota una concessió municipal. Actualment l'Ajuntament està **desenvolupant el Projecte de rehabilitació** de l'edifici annex a la masia per fer-hi un alberg. Cal observar que, a part de l'espai destinat a alberg, el mas disposa de dependències a considerar per a una possible ampliació d'aquest equipament o per a altres usos. A part, cal no oblidar que **tots els espais interiors i exteriors** del recinte de l'edifici són potencialment útils com a **equipament turístic**. Al capítol de propostes d'actuació es tornar a fer esment a aquesta possibilitat.

Les **dades** bàsiques de l'alberg són:

- Entre 16-20 places.
- Zona comuna a la planta baixa amb WC-dutxes i cuina.
- Zona de llits a la primera planta.

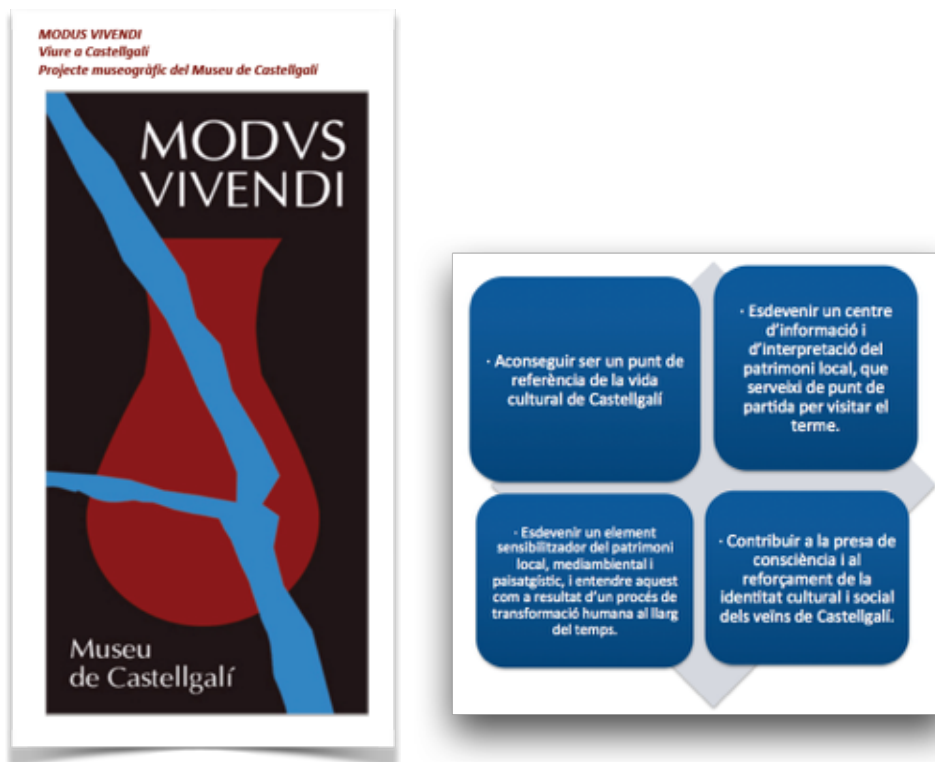
Ubicació de la masia

Ca l'Amigant / Museu

Ca l'Amigant és un dels **monuments més importants** del municipi. A nivell arquitectònic es tracta d'una edificació que encara conserva traces del gòtic civil català. La seva història es vincula amb el passat medieval i modern del poble i amb el **camí ral de Montserrat a Manresa**, una important via de comunicació per al pas de cavalleries i viatgers. Per això va acollir un hostel que també era **parada obligada dels pelegrins** que feien camí cap a Montserrat. Així, és un lloc de relació estreta amb l'**imaginari ignasià** que es reforça pel fet que la família **Amigant** va ser la principal acollidora del pelegrí a **Manresa** (a la mateixa façana de l'edifici es pot observar l'escut familiar, el mateix que hi ha a la capella de Sant Ignasi Malalt de Manresa).

Actualment rehabilitada, **acull el Casal del poble** (obert a les tardes) i un **espai museístic etnològic sobre Castellgalí** (gestionat per voluntaris de l'Associació Amics del Museu de Castellgalí els caps de setmana o amb cita prèvia). Aquest museu és fruit del projecte museogràfic "**Modus vivendi**" que formava part del projecte Viure al Poble "**Castellgalí XXI, identitat i espai públic**" i que també participa del seu discurs estratègic general, enfocat a la presa de consciència sobre la identitat del poble.

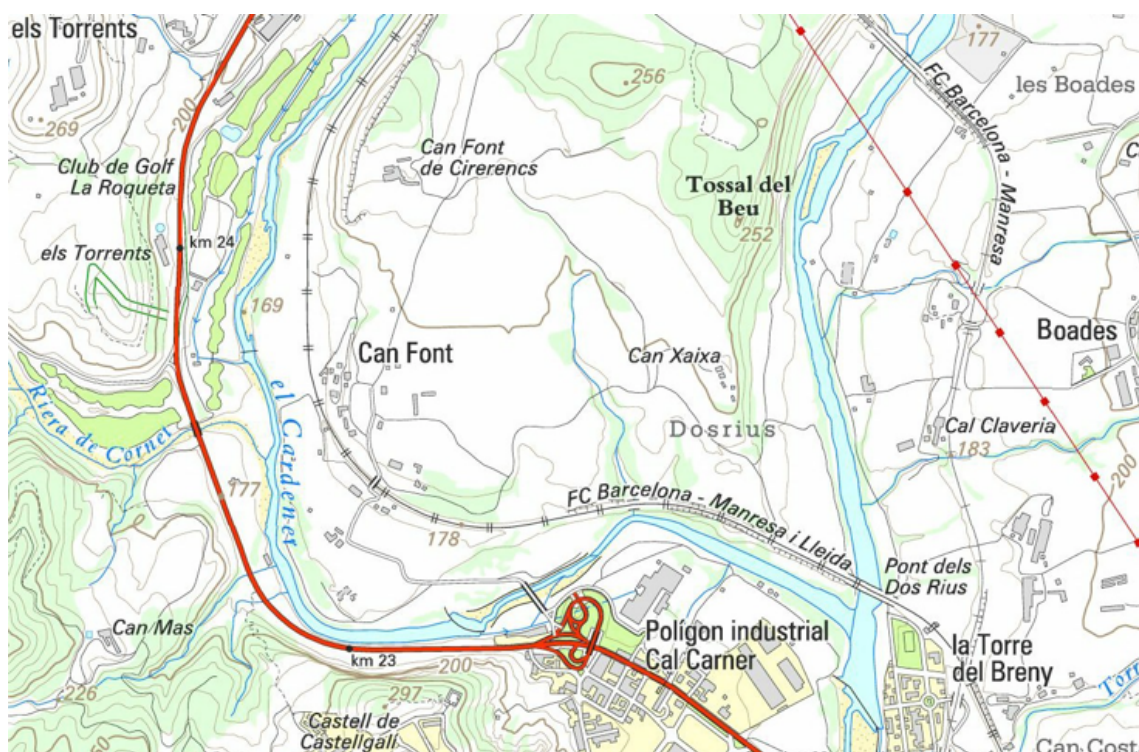
Imatge corporativa del Museu i objectius del projecte museogràfic. És de destacar la referència als dos rius en el logo del projecte, fet que ens reforça la proposta que es fa més endavant.

Restauració

La majoria dels establiments de restauració del municipi **no disposen d'oferta clarament enfocada al turista** ni hi tenen predisposició d'entrada, si bé és cert que els Torrents, la Forca, Salom i el Golf tenen prou estructura i servei i, en alguns casos, tradició a rebre clients forans. En tot cas, el sector de la restauració, per ell mateix, no suposa avui un element atractor per als visitants al municipi, més enllà del fet que la majoria dels establiments es troben al peu de la C-55. El bar del camp de futbol, per ser una concessió municipal, possibilitaria el reforç del servei al pelegrí (per horaris i proximitat a l'alberg), com ja fa el Bar Montserrat, per trobar-se al mig del camí.

Golf la Roqueta

És l'establiment que avui dia ofereix un **servei turístic** més complet al municipi i amb més perspectives de **desenvolupament** com a oferta pròpia. Com veurem més endavant (cap. 4.1.1), per la seva **situació estratègica**, és especialment rellevant per a la **dinamització turística general del municipi**.

Situació del golf al costat de la C-55 i de la riba dreta del Cardener

2.3. Els recursos turístics de l'entorn

La comarca del **Bages** i la ciutat de Manresa i, per extensió, la “Catalunya central” més propera, es troben en un **procés de definició** de la seva identitat turística i s'estan valorant i promocionant recursos i productes diversos (es preveu la realització d'un pla estratègic comarcal en els propers mesos). En tot cas, no és objecte d'aquest pla valorar les **estratègies i dinàmiques turístiques** del territori més enllà de Castellgalí, però s'ha de considerar aquest context per preveure quin pot ser el potencial d'oferta turística del municipi.

En aquest sentit, l'**abast territorial** al qual podem associar “l'entorn” turístic –i els interessos– de Castellgalí no el podem ajustar a les limitacions administratives (comarca o vegueria si és el cas) o de les marques turístiques existents (Comarca/ Generalitat / Diputació...) sinó que l'hem de cenyir a criteris de proximitat i viabilitat en relació als recursos i potencials productes que vulguem considerar.

Així es pot observar que, en els darrers temps, el sector turístic i les administracions públiques del Bages estan considerant tres **eixos principals de desenvolupament turístic a la comarca** amb potencial de creixement. Aquests eixos poden ajudar a definir i estructurar el **posicionament de Castellgalí**:

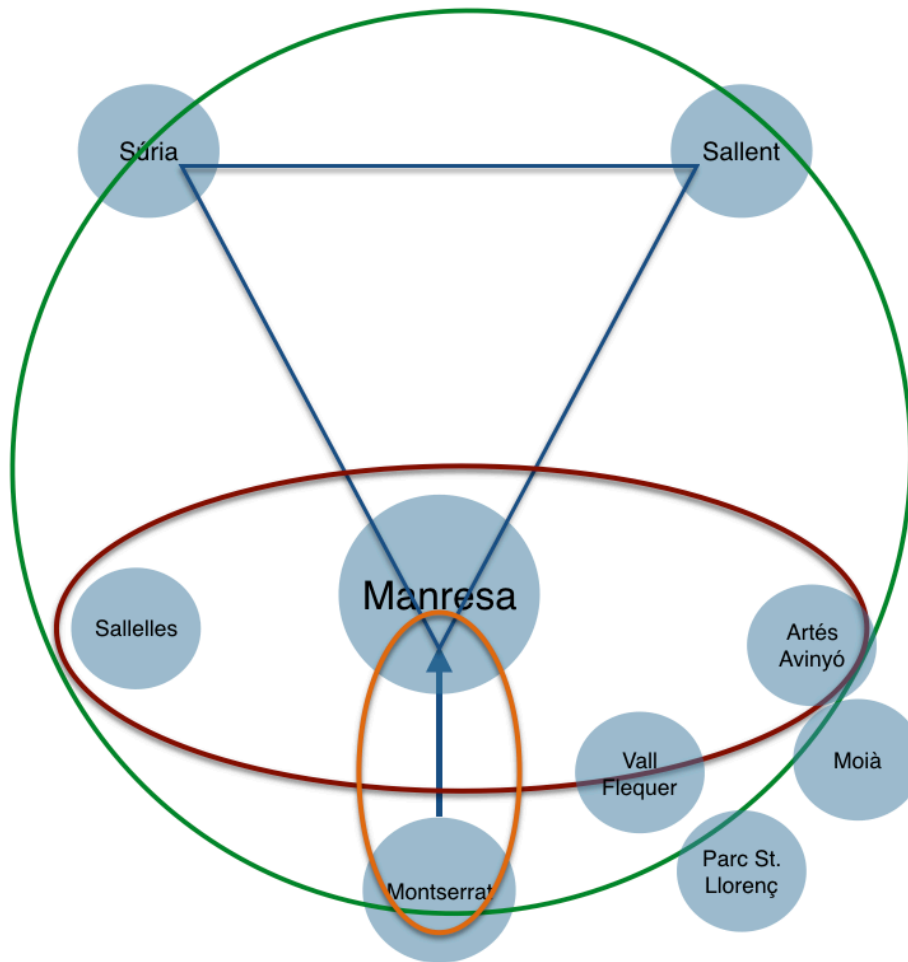
- **L'enoturisme**, a partir de la DO Pla de Bages, una de les zones vitivinícoles amb més riquesa patrimonial i paisatgística més a prop de Barcelona, amb una oferta consolidada de cellers i empreses especialitzades;
- **El turisme espiritual / religió / cultural**, a partir dels centres espirituals i de pelegrinatge (Montserrat i la Cova de Sant Ignasi) i del patrimoni històric de **Manresa**. La ciutat s'està convertint en una destinació internacional de **pelegrinatge** al voltant de la figura de Sant Ignasi i la seva connexió amb el Camí Ignasià i **Montserrat** (que enllaça també el camí de sant Jaume);
- **El geoturisme**, a partir de la creació del **Geoparc Mundial Unesco** de la Catalunya Central, que abasta molts recursos naturals de la comarca de gran valor patrimonial i atractiu turístic, especialment vinculats a la conca potàssica.

- **Els rius**, a partir de la valoració del traçat riberenc del Llobregat i el Cardener que farà la **Via Blava** que impulsa la Diputació. L'enllaç entre les dues conques vindria enllaçada pel recorregut de **la Séquia**, un dels elements paisatgístics i patrimonials identificatius del Pla de Bages. A més, cal destacar que els eixos fluvials es corresponen amb els eixos viaris (Cardener, Llobregat, Transversal) i ferroviaris (ramals de Sallent i Súria) que travessen la comarca.

Aquests àmbits tenen un gran **potencial d'atracció** i recepció de visitants si es té en compte la seva proximitat a Barcelona, tant per la densitat de població com per la possibilitat d'emissió de turistes **cap a l'interior de Catalunya**. Això es fa més evident en el cas de **l'enoturisme**: una DO molt accessible i amb grans atractius paisatgístics i patrimonials. Aquest context pot ser una oportunitat perquè Castellgalí posicioni la seva oferta d'atractius turístics.

Si mirem de representar aquests 4 eixos sobre un mapa conceptual podem veure com Castellgalí es troba plenament inserit en **l'abast territorial** que representen. En tot cas, més enllà d'aquests límits, la **correspondència turística** del municipi al territori es perd pel que fa a les possibilitats de relació. Així, pel Cardener, els límits es trobarien a Súria; pel Llobregat, a Sallent; per l'est i l'oest, la DO; i, pel sud, Montserrat i el Parc del Montcau.

Representació dels 4 principals eixos turístics del Bages

Enoturisme: DO

El Geoturisme: Geoparc

Turisme espiritual: Manresa i Montserrat

Els rius: Eix Llobregat-Cardener (Via Blava)

3. PROPOSTA ESTRATÈGICA

A partir d'aquesta primera **anàlisi del context i els determinants** de Castellgalí i el seu entorn, i de la identificació dels recursos endògens potencialment d'interès turístic, podem fer una valoració de quin és el **potencial que té el municipi per a la creació de valor turístic** i quina podria ser la seva posició estratègica en el marc en què es troba. En primer lloc, veurem quins són els recursos que realment aporten **singularitat** i que formen part dels trets identitaris del poble; en segon lloc, en valorarem el seu **potencial turístic**; i, finalment, intentarem descriure quina pot ser **l'aposta turística de Castellgalí**, amb les seves oportunitats i condicionants.

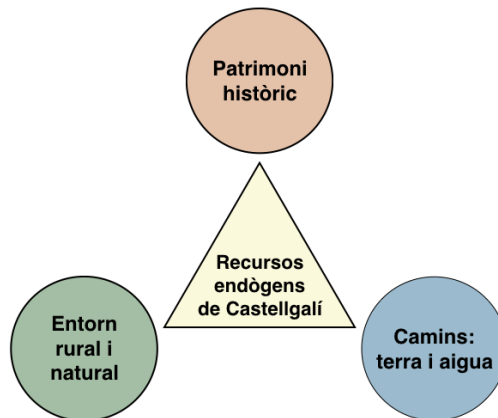
3.1. Identitat i singularitat

Els recursos propis

Vistos els **recursos endògens** de Castellgalí potencialment d'interès turístic, podem dir que els eixos que **explicarien la identitat i la singularitat de Castellgalí serien**:

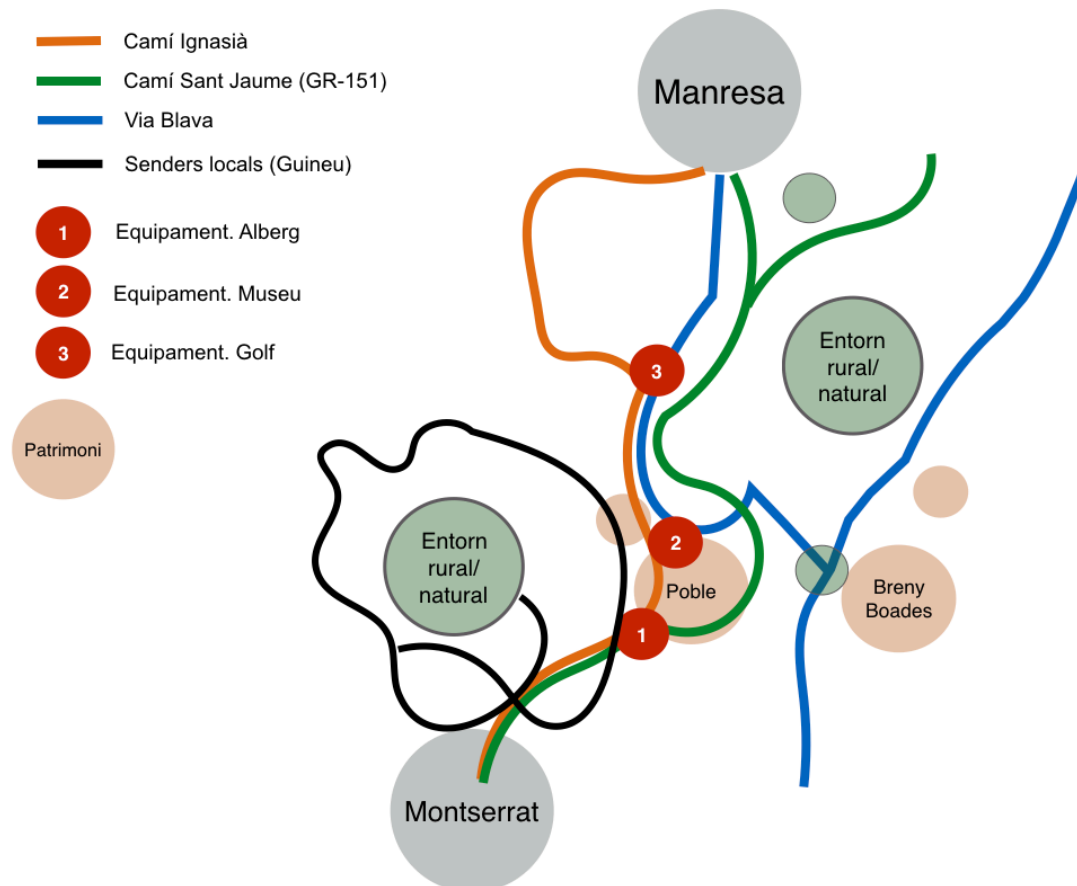
- **La geologia:** potser no amb la contundència d'altres municipis de la zona, però amb prou entitat i recursos com per formar part activa del Geoparc.
- **El riu:** l'Aiguabarreig (i la Via blava com a projecte factible).
- **Els camins:** sant Jaume/Oliba, Ignasià,... i els altres recorreguts locals.
- **Els orígens:** l'assentament humà antic, sobretot el patrimoni romà.
- **El poble:** les arrels medievals (un recurs ja consolidat i de difícil millora)
- **El camp:** el patrimoni agrari (masos, vinya). Sobretot pensant en el recurs de la pedra seca, per una banda, i en el potencial dels cellers actuals, per altra.
- **La indústria:** les fàbriques, les pedreres.

Si encara els volem sintetitzar, **agrupant-los**, podem fer-ho com es representa, en tres grans blocs:

La cruïlla de camins

D'altra banda, més enllà dels atractius patrimonials/turístics que es deriven dels recursos de què disposem, Castellgalí disposa d'un element molt propi, que és la seva **principal característica: la funció o posició de cruïlla**.

Si observem aquest dibuix, ens adonem que al voltant del poble antic de Castellgalí **conflueixien els 2 grans camins de pelegrinatge**, st. Jaume i Ignasià (o 3 si comptem el Camí d'Oliba) que se separen en direcció Manresa i s'uneixen en direcció Montserrat. Al mateix temps, també a Castellgalí es produeix la **confluència dels dos rius** (Cardener i Llobregat) a l'Aiguabarreig, on s'uneixen camí de Montserrat. La futura Via Blava ajudarà a convertir en camins les dues branques fluvials a partir de Castellgalí cap al nord. Els **camins locals** acaben d'enllaçar aquests grans **recorreguts amb el patrimoni** que es troben al paisatge.

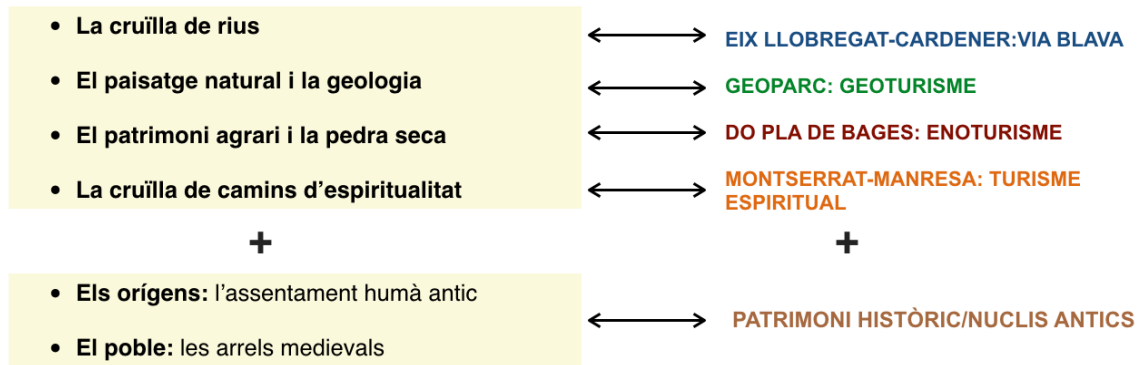
També observem que, a banda i banda del riu, és on es troben els **grans espais d'interès rural i natural** del municipi vinculats al **paisatge secular de la vinya** que conformen el passat de Castellgalí, i potser el futur si es desenvolupa més el conreu de la vinya i la producció de vi. D'altra banda, **al voltant d'aquests eixos o vies** (camins i rius) es troben, a poca distància, els **principals elements patrimonials** i, també, els **principals equipaments** (alberg, museu, golf). Cal destacar que, en el cas de les restes romanes, amb dificultat d'accés ara per ara.

Una característica més que ens il·lustra el dibuix és una altra de les singularitats de Castellgalí: es troba **a mig camí de Montserrat i Manresa**, les dues destinacions espirituals més potents de la Catalunya central i els dos **principals pols turístics** de la comarca (almenys potencialment pel que fa Manresa).

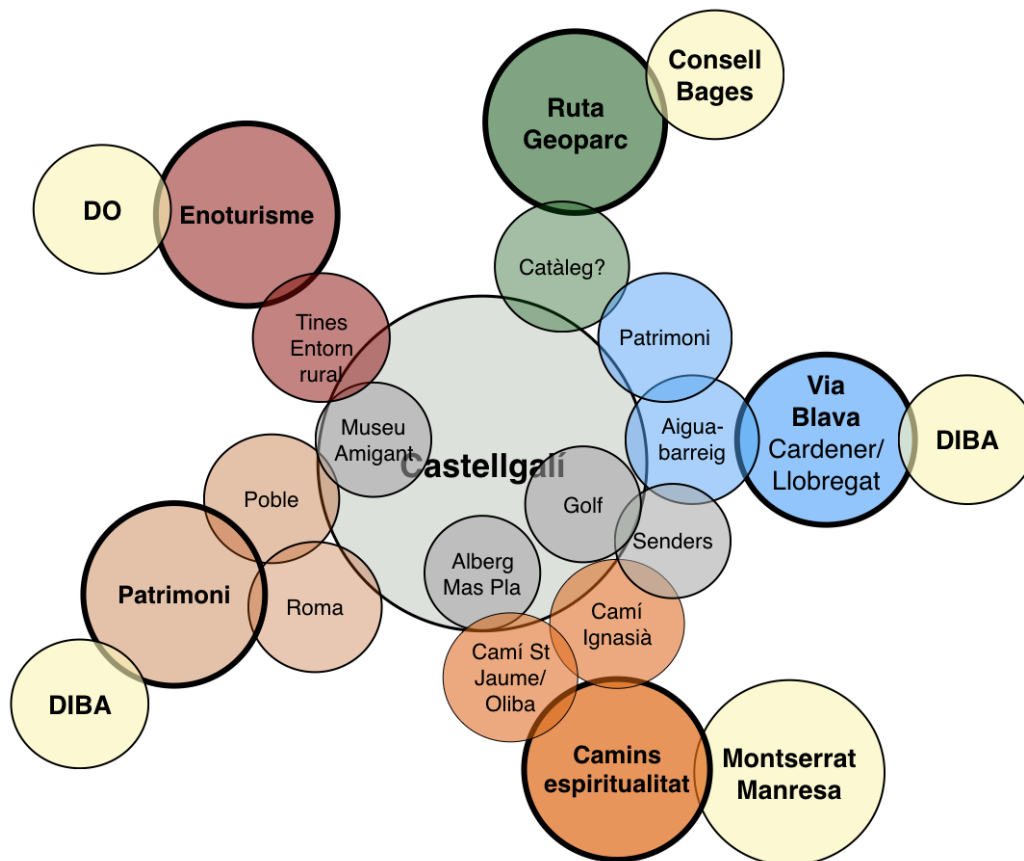
Castellgalí i el Bages

Un altre aspecte rellevant a destacar de l'anàlisi és que podem **relacionar els recursos de Castellgalí amb els de l'entorn** (Bages). Així, si agrupem els recursos disponibles del poble (encara que ara per ara no estiguin prou desenvolupats) ens permeten entrar de ple en els **grans eixos d'identitat i promoció turística de la comarca**.

A part, tot el que fa referència al **patrimoni romà**, podem dir que és gairebé exclusiu de Castellgalí i no té correspondència a la comarca; i, pel que fa al **poble** és un recurs que entra dins del concepte de nuclis històrics de caràcter medieval que es troben transversalment en altres pobles del Bages (Rajadell, Súria, Santpedor, Cardona...).

Anant més enllà en aquesta **relació entre Castellgalí i la comarca**, buscant el seu posicionament estratègic, podem dibuixar una **constel·lació de relacions** entre els diversos **recursos**, potencials **productes i agents** amb qui ens interessa establir les **aliances** pertinents:

3.2. Potencial de desenvolupament

Un cop hem **identificat els recursos** de què podem disposar cal que **avaluem el seu interès i potencial com a producte turístic**. És a dir, si allò que tenim al municipi pot esdevenir un atractiu real i convertir-se –o consolidar-se– de veritat en un producte turístic. Podem disposar de recursos de gran valor que no atreguin prou la gent. Per altra banda, un recurs atractiu pot ser inviable com a producte turístic per les dificultats de desenvolupar-lo com a tal. Hem de ser conscients de l'interès i del potencial que tenen per **no equivocar les nostres decisions i no esmerçar esforços en projectes inviables**. Així podem establir una seqüència que valori dues variables:¹

1. **El nivell d'atractivitat:** ens marca quin és el valor patrimonial d'aquell recurs i el seu interès com a atractiu turístic. Serà una valoració subjectiva perquè hem de considerar també la seva “bellesa” o capacitat d’atracció”. Per això, haurem de fixar-nos en atributs com:
 - El valor patrimonial
 - La singularitat i la identitat
2. **El nivell de viabilitat i desenvolupament** d'aquell recurs com un producte cultural o turístic. Serà una valoració objectiva. Per això, caldrà fixar-se en aspectes com:
 - Les limitacions tècniques i legals
 - L'accessibilitat i la capacitat de càrrega
 - El públic potencial i objectiu
 - El cost (inversió i manteniment) i la rendibilitat
 - La capacitat de gestió i de promoció turística

Un cop determinat el **nivell actual d'atractivitat i viabilitat** en què creiem que se situen els nostres recursos és quan podem **visualitzar el potencial de cadascun de manera individual i en relació entre ells**. Havent avaluat els pros i contres, tindrem clar el seu interès i potencial de desenvolupament. Així, podem establir l'estratègia a seguir i quines poden ser les actuacions a desenvolupar per aconseguir una tendència de millora en el posicionament de cada recurs en la graella.

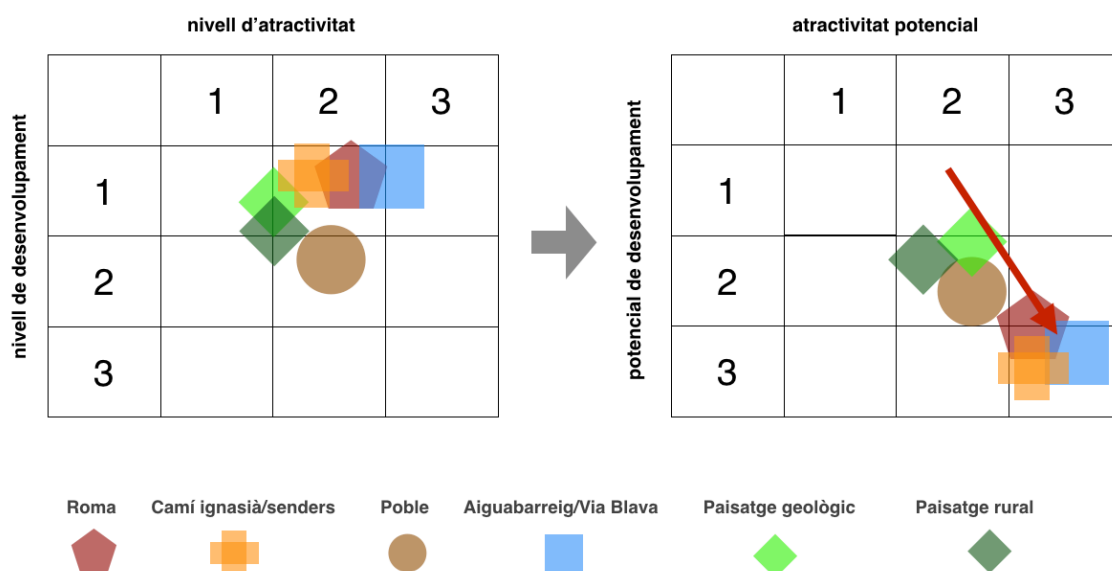
¹ Aquesta metodologia de valoració es descriu en la “Guia de valoració dels recursos turístics locals”, elaborada per Quaderna i editada per la Direcció General de Turisme de la Generalitat de Catalunya el 2010.

En aquest sentit, a continuació es presenta un **esquema de posicionament** dels principals recursos descrits de Castellgalí a partir del seu **estat actual** (nivell d'atractivitat i de desenvolupament) i del seu **posicionament òptim de futur**. Tot i que es tracta d'un exercici només a tall orientatiu i il·lustratiu, ens pot ajudar per reflexionar sobre quina pot ser la **valoració de l'interès i el potencial patrimonial i turístic de Castellgalí**.

En resum, semblaria que **l'interès i el potencial turístic** de Castellgalí passaria per **l'oportunitat i la capacitat de desenvolupament** d'aquest recursos:

- El **senderisme/pelegrinatge**; amb l'alberg com a equipament principal.
- la **Via blava**; valorant els dos rius del poble com a recursos turístics.
- El **patrimoni històric**: especialment el **romà**. El **poble**, com a nucli d'interès, sembla que no tindria més capacitat de desenvolupament com a producte turístic més enllà de la millora del **Museu** com a equipament.
- El **paisatge geològic i rural**: que enllaça amb el **geoturisme i l'enoturisme**.

Valoració de l'interès patrimonial i turístic de Castellgalí

Amb aquest hipòtesi de partida, haurem de veure si realment podem **fer actuacions que ajudin a posicionar cada recurs** on esperem: és a dir, si realment hi ha possibilitat **d'incrementar el nivell d'atractivitat d'aquests recursos i convertir-los en atractius turístics prou desenvolupats**.

3.3. Orientacions per a la valoració turística de Castellgalí

Un cop hem observat els recursos endògens disponibles i la previsible capacitat de desenvolupament que tenen per a crear-hi valor turístic, a continuació establirem algunes **orientacions** per tal de **determinar la política estratègica de Castellgalí en relació al turisme**.

1. Quina és la identitat turística de Castellgalí i el seu valor i potencial?

Si ens atenem al que hem analitzat, podem constatar que no hi ha oferta de **productes turístics ni discurs** general de promoció turística. Així, podem dir que Castellgalí no té avui suficient **atractiu turístic** com per generar expectatives de **negoci** i el sector no hi compta:

- El sector del comerç és menor i no està pensat de cara al visitant, potser exceptuant l'adroguer a tocar del museu.
- Els restaurants i els bars no estan pensats en clau de rebre més visitants, si exceptuem els que es troben a peu de la C-55 i potser el bar davant del qual passa el camí de pelegrins.
- No hi ha oferta de pernoctació (no hi cases rurals). El model turístic de Castellgalí és de dia i no de pernoctació, però l'alberg pot ser un element determinant.
- Potser es podria estimular la generació de productes per part de les empreses directament vinculades al turisme, com el golf.

Semblaria, doncs, pel context general del municipi, que **Castellgalí** no es troba en la posició d'assumir el turisme com un sector estratègic per al desenvolupament del municipi. En aquest sentit, podem afirmar que Castellgalí **no pot ser una destinació turística per ella sola** només amb els seus recursos endògens. Només tindrà interès turístic **si forma part del context** en què es troba.

D'altra banda, ens trobem que tampoc disposem d'una identitat i **singularitat** prou definides com per presentar-nos, "vendre'ns" a fora. Per això, difícilment podrem

explicar el nostre valor turístic (per menor que sigui) si no concretem la nostra estratègia en un **lema o marca** que **identifiqui i posicioni Castellgalí**.

Si fem cas al que hem observat a l'hora d'analitzar el **context** del municipi i de descriure els seus **recursos**, veiem que hi ha tres possibles **idees a considerar**:

- **Mirador de Montserrat i Porta del Bages:** conceptes exposats al projecte "Viure al poble. Remeten a la situació geogràfica de Castellgalí a mig camí de Montserrat i Manresa. El de Mirador de Montserrat reforça l'interès de vincular-nos al monestir i el de la Porta del Bages a la DO, que comença al municipi.
- **Cruïlla de camins i rius:** aquest seria el lema o idea que expressaria amb més precisió la proposta que hem fet de destacar el paper estratègic de Castellgalí com a node neuràlgic en els dos grans recursos que s'entrellaçaran al municipi: els **camins de pelegrinatge i els camins dels rius**.

En el capítol de promoció (4.5) es torna a fer referència a la qüestió de marca, però avancem que a, partir d'ara, **la proposta estratègica i d'actuació es basarà en aquest eix discursiu de la cruïlla de camins**.

2. Quin és l'objectiu a assolir amb l'acció turística de l'Ajuntament

- **Un objectiu d'atracció (visitants de pas):**

És clar que aquest seria un objectiu evident: la política turística de Castellgalí vol portar visitants de fora... No cal que ens hi estenguem. Sembla clar, també, pel que hem anat observant fins ara, que el turista objectiu a Castellgalí és el **senderista** (natura i cultura a peu) i, especialment, el pelegrí. L'objectiu, doncs, és **que parin a Castellgalí**, i per això escau l'alberg i preveure oferta de serveis ad-hoc.

- **Un objectiu d'integració (dels residents al municipi):**

L'acció turística té una funció clarament interna per a un municipi en **actuar directament sobre l'espai públic**. Així, l'endrega del poble i la posada en valor

de l'entorn natural i cultural per a "ser visitat" afecta a la **millora de la qualitat de vida** en general dels veïns.

D'altra banda, de forma molt destacada a Castellgalí, actuar sobre els recursos endògens i sobre la valoració del patrimoni local i la seva difusió té una funció principal de **fer conèixer i estimar l'entorn on vius**; és a dir, per a **fomentar l'autoestima**. Fer això, representa una aposta decidida per a **integrar els nous residents** al poble: per passar **de viure a Castellgalí a ser de Castellgalí**. No oblidem que en pocs anys el poble ha doblat els seus habitants i, per tant, representen un públic objectiu molt important de "turisme interior" que cal no oblidar i que justifiquen, en gran part, qualsevol actuació que faci l'ajuntament per a posar en valor els seus recursos. No en va, els principals prescriptors d'aquests seran els propis veïns.

Aquest discurs es vincula amb l'**aposta municipal** en altres projectes on l'eix conductor és aquesta relació entre poble i resident: "Castellgalí XXI: identitat i espai públic"; "Modus vivendi: Viure a Castellgalí", "Ruta Guineu: em moc per Castellgalí!", etc.

- **Un objectiu de promoció i posicionament del poble (en l'entorn):**

Finalment, el tercer objectiu ha de ser **adaptar els seus recursos al potencial real** i en relació a l'**òrbita turística del seu entorn**. Com ja hem dit, Castellgalí no pot quedar al marge dels **nodes amb interès comú** del context territorial. En tots els casos són més atractors, però no hi ha res a perdre... La **proximitat** és el principal recurs de Castellgalí.

Per això, un objectiu estratègic principal és **posicionar i buscar aliances** de Castellgalí dins dels **eixos territorials** de la comarca:

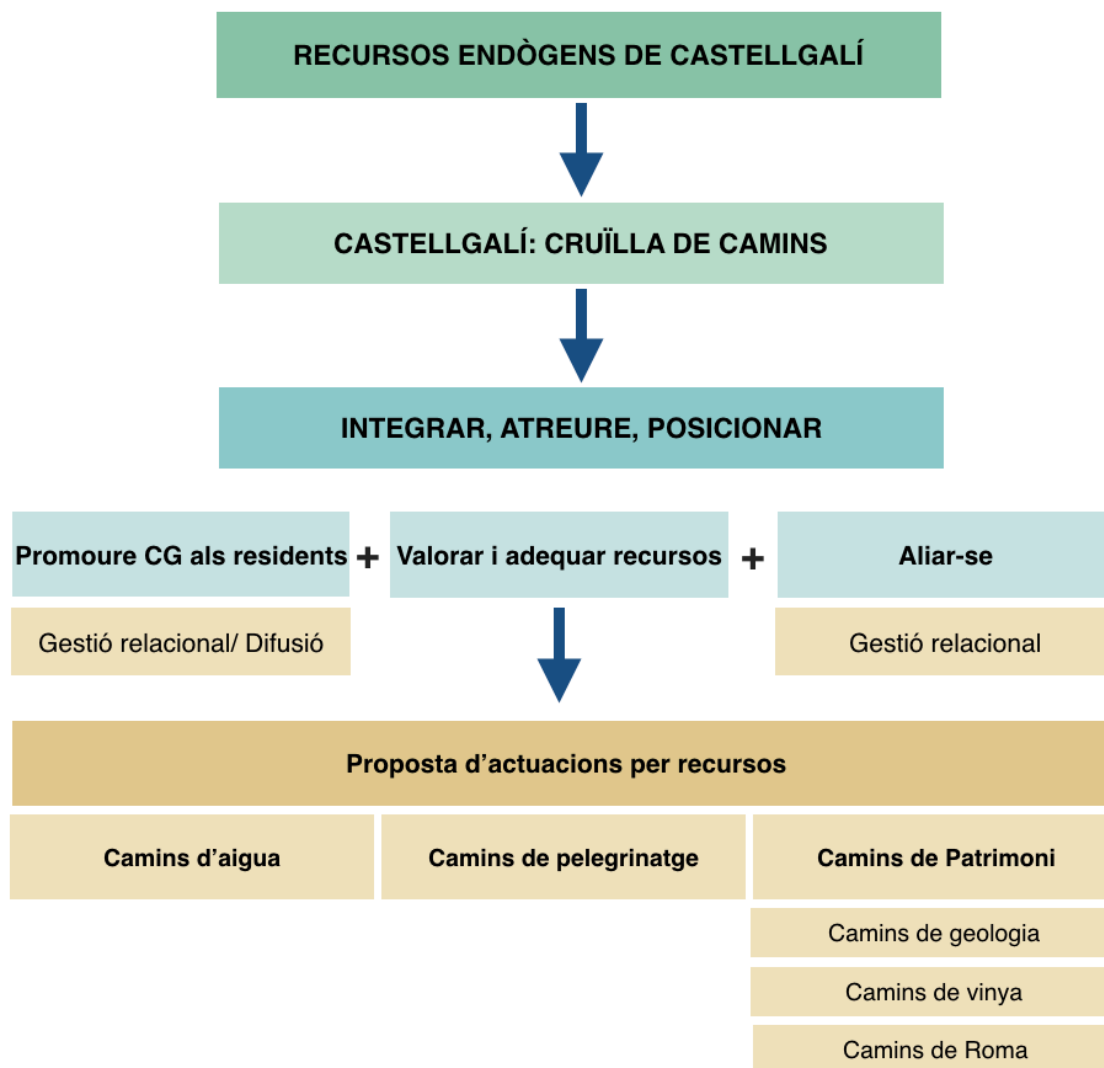
- **Manresa i Montserrat:** pel pelegrinatge i l'espiritualitat.
- **Geoparc:** què es pot oferir dins del Geoparc en relació a Castellgalí?
- **Enoturisme/DO:** es pot formar part del patrimoni de pedra seca? Hi pot haver aportació del municipi a la carta de vins de la DO?

3. Quins són els eixos d'actuació de la proposta turística?

Si hem acordat que el **discurs/lema** que millor pot representar què és i què té Castellgalí és el de "**Cruïlla de camins**", aquest alhora se'ns planteja com el paraigua sota el qual sintetitzar tots els **recursos reagrupats en "camins"** conceptuals:

- **Camins d'aigua:** representaria tots els recursos associats als rius i, en concret, al desenvolupament del projecte de la Via Blava. A través dels rius, Castellgalí recupera la seva centralitat en el terme municipal i es connecta amb el sud i el nord de la conca, passant de ser un congost a ser una cruïlla i una porta d'entrada.
- **Camins de pelegrinatge:** representaria tots els recursos i productes associats a la promoció dels camins espirituals, les principals vies d'atracció de visitants estrangers potencials i de posicionament internacional del municipi. El pelegrinatge posa Castellgalí al mapa físic (on es troben els camins) i també a l'imaginari (camins espirituals de relleu mundial).
- **Camins de patrimoni:** sota aquest epígraf, volem integrar els camins locals que ens ajuden a resseguir el patrimoni de Castellgalí i que ens enllacen amb els camins de gran recorregut (aigua i pelegrinatge). Aquest patrimoni ens el trobem dispers pel municipi (industrial, religions...) però podem destacar-ne tres que per ells mateixos aporten identitat i projecció:
 - **de geologia:** que destacaria els recursos geològics que Castellgalí pot aportar al marc del Geoparc.
 - **de vinya:** que destacaria els recursos patrimonials associats al món rural (masos i pedra seca), especialment al conreu de la vinya (passat i futur).
 - **de Roma:** ressaltaria el principal patrimoni històric-monumental a posar en valor del municipi. El seu aïllament actual pot salvar-se i pot esdevenir un recurs de gran valor patrimonial i simbòlic, en remarcar l'ancestralitat del poble com a cruïlla de camins.

Finalment, podem representar en un sol esquema quins series els eixos discursius estratègics de Castellgalí, els seus objectius i els recursos sobre els qual actuarem:

4. PROPOSTA D'ACCIÓ PER A LA CREACIÓ DE VALOR TURÍSTIC

4.1. Camins d'aigua (els rius i la Via Blava)

Com hem explicat en el descriure el context de Castellgalí, el projecte de la **Via Blava (VB)** que impulsa la Diputació de Barcelona (DIBA), és una **oportunitat per a Castellgalí** que no pot deixar escapar si es vol aprofitar aquest recurs propi en un dels grans eixos del **desenvolupament turístic** (i patrimonial, natural i social) del municipi.

En el marc d'aquest projecte, **l'Aiguabarreig de Castellgalí** és un dels punts clau de la VB perquè suposarà un dels principals node d'interconnexió de tot el recorregut en fer la divisió entre la **Via del Llobregat** i la **Via del Cardener**. Per això, el procés de redacció de l'executiu ofereix **l'oportunitat a l'Ajuntament de Castellgalí** per fer-hi les seves consideracions i per transmetre-les a la DIBA i a l'equip redactor per tal que s'hi contemplin.

Una de les qüestions clau que caldrà **decidir és on es bifurcaran els dos camins** i per on passaran. Això ve condicionat pel lloc on es posi **la passera que travessarà el Llobregat cap al Cardener** i altres accessos i serveis d'interès. S'observen aquestes consideracions:

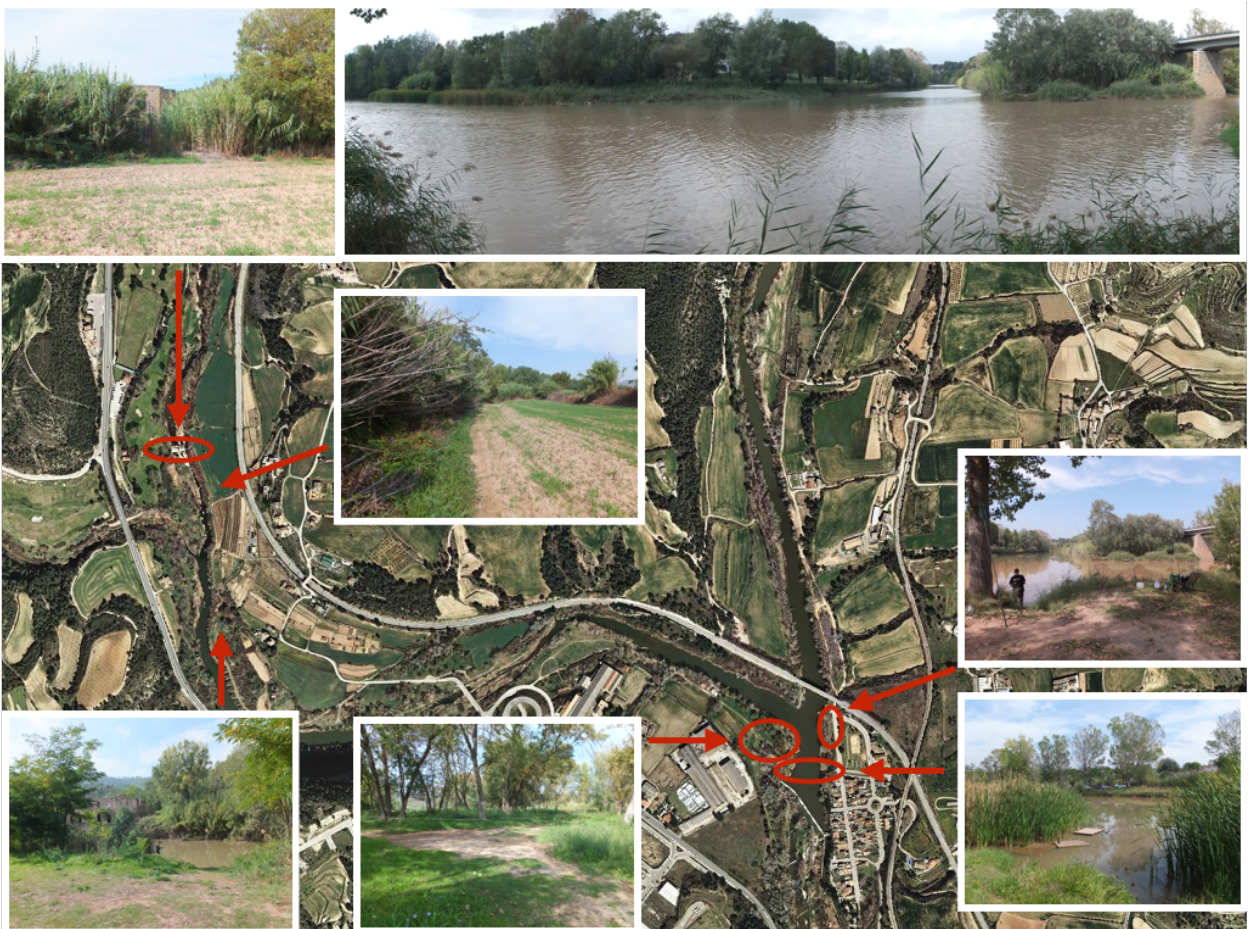
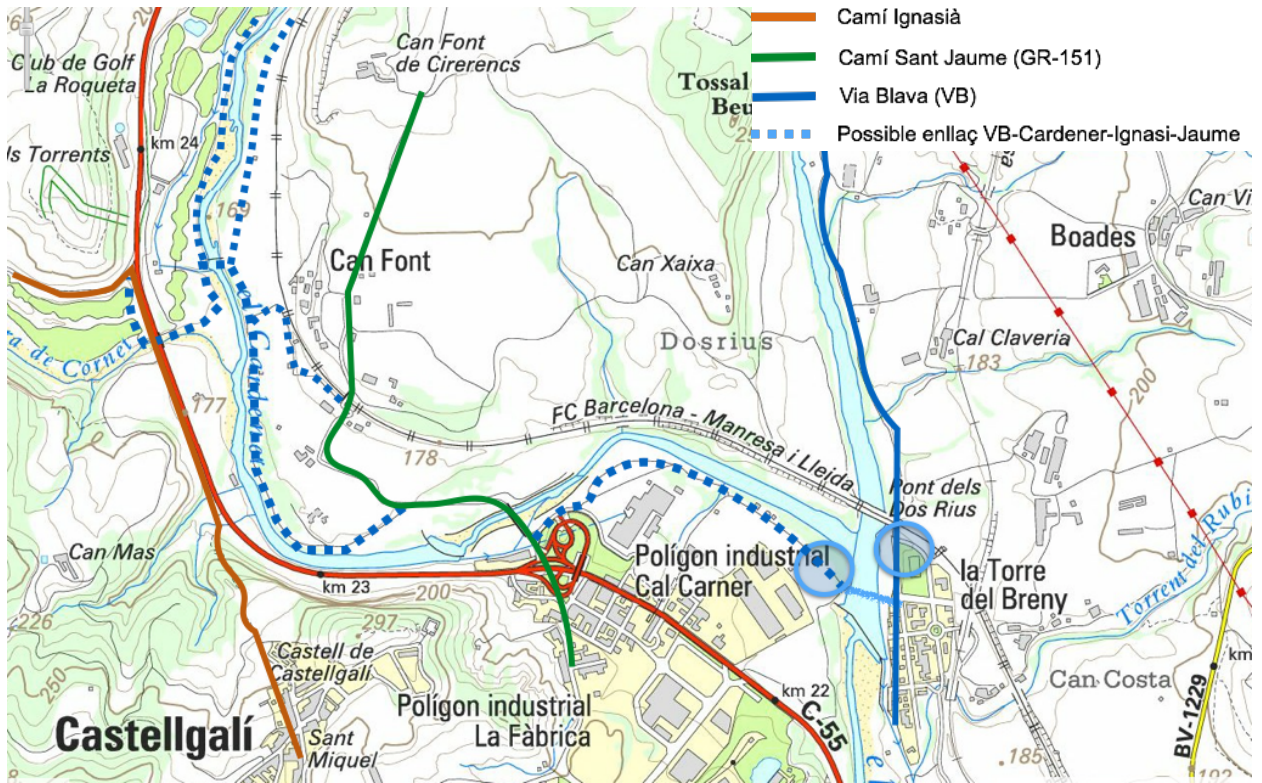
- Es pot optar per situar-la de la zona de pesca del Breny, a la riba esquerra (punt 37), travessant el Llobregat fins al meandre de la banda del polígon industrial.
- Caldria facilitar la visió general de la resclosa: des de la riba esquerra, netejant el camí que la voreja fins a la resclosa o fent un accés des del Carrer Cardener; o, des de la riba dreta, facilitant-ne l'accessibilitat.

En tot cas, les possibles **opcions de connexió** que es considerin faran de **l'Aiguabarreig** el node clau de la **Cruïlla de Camins** que volem constuir a Castellgalí perquè permetrà:

- **Connectar el raval del Breny/Boades** amb el centre del municipi (a peu/bici).
- **Connectar la xarxa de grans senders:**
 - La **Via del Cardener** coincidirà amb la intersecció entre el **Camí Ignasià i el de Sant Jaume**.
 - La passera del Golf de la **Roqueta** permet travessar el Cardener cap al Camí Ignasià.
 - Permetrà connectar els senders amb el **Parc de sant Llorenç** a través de **Vallhonestà (GR-4)** i, per tant, aquest amb el **Parc de Montserrat**.
- **Crear el Parc Fluvial de l'Aiguabarreig** (espai de lleure / pesca / observació / interpretació) a la banda del Cardener, per tal d'apropar-lo als pelegrins. Cal valorar la viabilitat d'activitats **d'esport i lleure fluvial**, associades a infraestructures i requeriments de la VB i de l'ACA i a una possible concessió municipal per a la seva gestió, si escau. Es podria limitar la "navegabilitat" al tram del Cardener des del pont fins a l'aiguabarreig, no a la resclosa.
- **Posar en valor el patrimoni:** aquesta connexió de l'Aiguabarreig fa accessible aquest atractiu patrimonial als senderistes i pelegrins de l'eix del Cardener.

En el marc del **projecte global de la Via Blava**, s'hauria d'incloure els **projectes de restauració, adequació i senyalització del conjunt romà/arqueològic** per a la visita (tal com es proposa més endavant en parlar d'aquest patrimoni arqueològic).

Possibles connexions Via Blava Llobregat-Cardener amb els camins de pelegrinatge

4.1.1. El golf

El **Golf de la Roqueta** pot arribar a ser la principal empresa turística de Castellgalí, esdevenint un recurs i un **equipament estratègic** en el marc dels objectius de promoció turística del poble, especialment en relació a la **Via Blava**. Per això, cal establir una relació estratègica amb ells des de l'ajuntament, en base als següents aspectes:

- **La passera del Cardener** entra directament a la propietat del golf i esdevé un punt de **connexió essencial entre la Via blava i el camí de Sant Jaume amb el d'Ignasi**. Alhora permet la connexió entre el camí de **la riera del Cornet i el Cardener** superant la C-55.
 - Cal determinar amb ells, i d'acord amb Via Blava i Camí Ignasià, els **llocs de connexió entre camins a través del golf**.
- Ofereixen una **activitat esportiva** turística (golf) i promouran **rutes organitzades en bici des del golf**. Poden arribar a proposar també activitats relacionades amb el riu. Ofereixen servei de **restauració** (menú).
- **Oferiran l'EEP**: mòdul de recàrrega elèctrica en plena C-55 i en la **cruïlla de camins** (VB/pelegrins/ enllaç entre Parcs). El camí de Montserrat a Castellgalí en bicicleta és de dificultat mitjana (passat Castellgalí cal portar la bicicleta al costat i amb molta cura per la C-55). Si es fa de pujada per la carretera (St. Jaume) la dificultat és gran. Per això Castellgalí pot ser un node clau en la **recàrrega de bicis elèctriques** a partir de l'EEP del Golf.

L'EEP /Electric Energy Point

Es tracta d'un mòdul mòbil i energèticament autònom capaç d'allotjar una oferta de servei basat en la capacitat d'autosuficiència energètica. És personalitzable i adaptable a les necessitats del servei que ofereix l'establiment. Ofereix un model de producte i de negoci enfocat a la responsabilitat energètica, a l'ecoturisme i al turisme sostenible. Amb capacitat d'implantar o ampliar l'oferta de serveis territorials i augmentar el flux turístic de model familiar i esportiu i de crear xarxes de rutes d'ecomobilitat elèctrica arreu del territori.

Electric energy point
eeppoint.cat

Situació estratègica del golf per a la connexió entre camins

4.2. Camins de pelegrinatge

Com ja hem vist en parlar del context, **Castellgalí es posiciona** com un dels nodes destacats en el darrer tram del Camí Ignasià. En aquest tram, el pelegrí trobarà a **Igualada, Montserrat i Manresa** els tres nuclis amb els serveis necessaris per a iniciar o acabar les etapes. Però Castellgalí es troba **al mig de la darreta etapa** (Montserrat-Manresa), la més concorreguda.

Castellgalí pot ser l'“aturada (parada i fonda) entre les dues principals etapes ignasianes”.

Per això és clau la **relació estratègica entre Castellgalí i Montserrat i Manresa**: El municipi no pot competir amb els atractius i serveis dels dos nodes principals dels camins, però pot oferir-se com el lloc ideal per descansar entre un i altre.

- El pelegrí que ha dormit a **Montserrat** pot passar mig dia amb calma al santuari i baixar cap al poble per dormir-hi i reprendre l'endemà el camí cap a Manresa. Castellgalí és la solució per fer amb més tranquil·litat l'estada a Montserrat. En la direcció de Sant Jaume, també pot ser una solució. Cal establir un acord amb Montserrat per tal **d'informar de l'oferta de Castellgalí** al santuari.
- De la mateixa manera, a **Manresa** li ha d'interessar poder tenir una alternativa on dirigir els pelegrins en cas que no arribin a temps d'allotjar-se a la ciutat.

Així, **Castellgalí** pot situar-se com a **lloc estratègic en el Camí ignasià** i de Sant Jaume **oferint al pelegrí**:

- Un **espai d'acollida** a partir d'un **alberg de pelegrins** (i punt d'informació) al Mas del Pla.
- Els **serveis al pelegrí** existents al municipi:
 - **Segellat dels pelegrins**; actualment es fa a l'Ajuntament. Caldrà pensar en poder-ho fer a d'altres llocs de pas, com a Ca l'Amigant,

sempre que es disposi de personal d'atenció. No es podrà fer a l'alberg si no disposa de personal fix. Es dissenyarà un element propi i distintiu per al segell que es posarà a la cartilla del pelegrí. Atenent a la confluència del dos camins i dels dos rius, es pot buscar un element simbòlic o, simplement, l'escut del municipi (se'n parla al capítol 4.4).

- **Restaurants, bars, botigues alimentació...** En l'apartat de l'alberg es fa més referència a aquest aspecte (Cal tenir en compte que, actualment, al seu pas pel municipi, els pelegrins no troben cap servei públic de WC).
 - Possibilitat futura de **càrrega de bicis elèctriques**.
- Els **atractius patrimonials – culturals i naturals**- del municipi que es troben a l'abast dels camí:
 - **Poble i Museu** de Ca l'Amigant.
 - **Jaciment romà i iber** (Breny i Boades).
 - La **Via Blava i l'Aiguabarreig** i la connexió amb la via ignasiana i la jacobea (Cardener-Llobregat) i amb els parcs naturals (Montserrat-Sant Llorenç).

Finalment, cal destacar que en el marc de l'**estratègia territorial conjunta** entre les administracions públiques i els agents turístics en territori català per a disposar d'una **unitat d'acció i de gestió**, hi ha diverses actuacions a fer en les quals Castellgalí hi pot participar:

- la **senyalització direccional**, ja efectuada amb el suport de la DIBA. Es podria completar amb un suport comú a posar a l'entrada de cada poble amb la informació general sobre el Camí.
- l'edició de material de **marxandatge**,
- la coordinació en l'oferta **d'allotjament**.
- elements de **promoció** (p.e., en la difusió a les xarxes online i internacional, ...)
- etc.

Així, en aquest marc de **coordinació entre els ajuntaments** catalans del Camí per poder fer **actuacions conjuntes quant a inversions**, es podria presentar un projecte en comú per a la convocatòria dels **plans de foment de la Direcció General de Turisme** per a finançar les actuacions que cadascú vol fer per aportar valor al Camí.

4.2.1. L'alberg

Com ja s'ha avançat, la realització del projecte de **l'alberg de la Masia del Pla** és clau en la consolidació del municipi com un node rellevant en el darrer tram del Camí ignasià, a part de ser un element també de referència per als pelegrins jacobeus. En concret, s'observen alguns aspectes determinants a considerar quant a la seva **oportunitat i viabilitat**:

- Pot cobrir la **demanda** potencial de places **d'allotjament de pelegrins** atesa la proximitat de Castellgalí als dos principals nuclis ignasians, especialment preveient la saturació de Montserrat.
- Té una bona **ubicació**, en ple transcurs dels **camins de pelegrinatge** i prop del centre històric. Es pot veure el poble, el castell i la zona de Boades des de l'alberg.
- És **eficient**, pel cost d'inversió (l'ajuntament fa obres amb recursos propis) i es preveu un manteniment i gestió mínims. Aquesta operació permet accentuar el procés de **millora de l'espai urbà** en restaurar un **edifici patrimonial** a prop del nucli antic, a tocar de l'ajuntament, i en ple traçat dels camins de pelegrinatge.
- El lateral de la **masia que mira a l'Alberg** és una dependència rectangular (celler?) que acaba en una tina adossada. Aquest espai podria permetre una **possible ampliació** de l'alberg, si es necessita en el futur. També podria acollir un centre d'interpretació (sobre els camins i el municipi, complementari a ca l'Amigant).
- El **conjunt de la masia** podria tenir un ús potencial d'oferta turística vinculada a la restauració (o de casa rural, amb allotjament) complementària a l'alberg amb la perspectiva de creixement futur de pelegrins a Castellgalí. Així, podria funcionar com a **"parada i fonda"** (dormir i/o menjar). Per això cal tenir en compte que la concessió que l'ajuntament fa als inquilins de la masia en concepte de masoveria, pugui incloure un **servei d'atenció a l'alberguista**,

des de la recepció fins a la possibilitat d'oferir sopar bàsic. La masia també pot ser un **centre cultural** polivalent per a tots els veïns i incloure en **espai d'interpretació del pelegrinatge i de l'entorn de Castellgalí (senders i patrimoni)**.

- L'exterior de la finca podria habilitar-se com **espai per autocaravanes** atenent a l'oferta d'aquest servei que es produeix a la comarca (n'hi ha en procés). Però caldria considerar l'impacte negatiu que pot tenir per al pelegrí hostatjat al costat i també l'accessibilitat des de la carretera, fets que far pensar que el més escaient és trobar una ubicació més **propera a la C-55**.
- **Coordinació en l'allotjament i l'atenció al pelegrí:** la progressiva aparició i consolidació d'una xarxa d'albergs al llarg del recorregut dels camins de pelegrinatge (Ignasi-Jaume) està teixint una estructura turística al llarg del territori que comporta l'establiment d'una estratègia conjunta per tal d'anar distribuint i satisfent la demanda progressiva de forma harmònica. Els principals albergs que actualment es troben en les etapes prèvies a Castellgalí pel camí ignasià són :
 - Jorba: aprox. 25 places
 - Igualada (en projecte: 50 places aprox.)
 - Castellolí: aprox. 25 places
 - Montserrat: té tota diversitat d'oferta d'allotjament però també pateix sobresaturació.
 - Manresa: a part de l'actual alberg de Puigmercadal, la ciutat es troba en procés de creació de places d'allotjament.

Per tot això, com s'ha dit abans, és clau la **relació estratègica entre Castellgalí i Montserrat i Manresa**: Castellgalí pot ser una **“parada i fonda entre etapes”**.

L'alberg pot dur el nom de **Pare Valentí Casajoana**, destacat membre de la Companyia de Jesús i fill il·lustre del municipi. Se'n fa referència a l'Inventari del patrimoni cultural de Castellgalí (Diputació de Barcelona, 2006, pàg. 98).

Aspectes a considerar quant a la seva **gestió**:

- **Hàbits del pelegrí:**

Cal preveure aspectes pràctics de l'acollida al pelegrí en el moment de la seva arribada a l'alberg: el pelegrí sol arribar al final d'etapa entre quarts de 5 i 6 de la tarda. A Castellgalí pot ser abans si baixen de Montserrat a mig matí (1-4 tarda). L'hora de sopar sol ser entre 19 i 20h. El primer que fan els pelegrins en arribar és dutxar-se i rentar la roba (preferentment a mà al safareig si porten poca roba) i estendre-la.

- **Acollida i atenció:**

Atenent a la dificultat de **gestió i manteniment de l'alberg**, per part de l'ajuntament, cal valorar la possibilitat que es faci des de la **masoveria de Mas del Pla** (incloure en la concessió?). Si no fos així, cal preveure sistemes pràctics de reserva i gestió de l'estada, sobretot mentre no s'arribi a un grau d'ocupació que justifiqui una atenció tan directa. Si no hi ha acollida presencial, cal disposar d'un **sistema d'entrada lliure** a l'alberg (air-suite?). No cal que hi hagi vigilància de nit a l'alberg. En tot cas, a la porta de l'alberg (o en un tòtem exterior) i a l'ajuntament s'informarà de l'assistència de la policia local per tal que els facilitin l'accés i informació bàsica (clau, llençols)... Caldrà pensar en cobrar l'estada al moment.

- **Allotjament:**

Els horaris d'obertura i atenció al públic vénen condicionats per les previsions d'ocupació relacionades anteriorment així com per l'experiència prèvia d'altres albergs. D'aquesta manera, per poder atendre la demanda d'ocupació prevista i l'atenció al pelegrí quan el Camí estigui prou consolidat, cal preveure:

- Els **horaris habituals** serien:
 - D'abril a setembre: 24h d'atenció
 - De gener a març i d'octubre a desembre: atenció de 8h a 20 h.
 - A partir de l'any 2022, atenció les 24h si les previsions d'afluència constant es compleixen.
- El **preu** habitual són 15€ per persona.

- **Alimentació:**

L'alberg disposa d'un office amb els elements necessaris perquè el pelegrí pugui fer-se menjar. Cal preveure que si s'ofereixen estris de cuina (cassola, bols, culleres..) l'ajuntament (o la masoveria) haurà de fer-se càrrec de la neteja o reposició. En tot cas, es promouran els serveis dels **establiments de restauració i alimentació** propers a l'alberg: per això s'hauria de demanar-los des de l'ajuntament que ofereixin un "**menú del pelegrí**", bàsic i assequible, per cobrir aquest servei (aprox. 10€). Cal tenir en compte que la majoria d'establiment no són a prop de l'alberg... El **Bar del poliesportiu** pot ser una bona solució per la seva proximitat (tant a l'alberg com a l'ajuntament) i pels horaris (de 9 a 21h i caps de setmana de partit). D'altra banda, el possible **servei de masoveria** podria oferir el seu propi menú bàsic del pelegrí; per exemple, amb el brou envasat que es promou a Manresa i un entrepà i aigua (o vi de la DO Pla de Bages o cervesa artesanat, com la Guineu, relacionant-la amb les rutes de senders del poble...).

- **Descans:**

L'alberg oferirà un **espai interior comú**. A l'**exterior de l'alberg** es pot habilitar un espai de lleure molt agradable, tenint present la dimensió espiritual i de recolliment del pelegrí, tant si va sol com en grup. No és agosarat pensar que la **piscina municipal**, propera al complex esportiu i a l'alberg, sigui un bon atractiu per als pelegrins en ple estiu...

- **Serveis sanitaris i de neteja:**

- Cal preveure un **pica/safareig** que faciliti el rentat d'una peça de roba i estenedors a l'entorn de l'alberg.
- El lavabo hauria de contenir una petita **farmaciola** i informació sobre atenció mèdica. Si el municipi disposa de servei de fisioteràpia, es pot informar al mateix alberg.
- Cal preveure la **neteja integral diària** de l'equipament.

- **Senyalització:**

Caldrà **senyalitzar** l'accés a l'alberg des del Camí. Es pot fer seguint el model de senyalització pròpia del Camí Ignasià/Camí de Sant Jaume. En els senyals per a vehicle se seguirà el model habitual.

- **Informació i interpretació:**

A l'**interior de l'alberg** s'ha d'habilitar un espai d'informació per als hostes:

- Sobre els camins de **pelegrinatge** al seu pas per Castellgalí, completant allò que no s'explica a ca l'Amigant (no s'hi parla dels camins).
- Informació **pràctica** per al pelegrí: telèfons servies públics, bars i botigues, horaris del museu, de la parròquia, etc.
- Es pot posar un gran **mapa** del municipi senyalant-hi els **camins** i els atractius a visitar amb un dispensador de **fullets** (vegeu capítol 4.4).
- A l'exterior es pot disposar un **tòtem informatiu** sobre l'alberg i el mas i el seu entorn amb la informació bàsica.
- Caldria que es disposés de **zona wifi**.

Paret de la planta baixa de l'alberg

Mostra de possible suport a la paret per a posar-hi informació del territori i dels senders

4.2.2. Ca l'Amigant (Museu)

El museu és una **eina de coneixement** sobre Castellgalí que cal potenciar entre els **veïns** i posar a disposició dels **pelegrins** que hi passaran pel davant. Tot i que **el museu no és un recurs turístic destacat** per als visitants, **Ca l'Amigant conté una història de potencial atractiu turístic** (entre pelegrins del Camí ignasià –la família Amigant té una especial rellevància en l'experiència d'Ignasi a Manresa– i senderistes en general). Ca l'Amigant és i ocupa un enclau estratègic i històric del camí Montserrat-Manresa i té la doble potencialitat de:

- ser un punt de trobada senderista (es troba al pas del mateix camí); i,
- interpretar la història del lloc.

En aquest sentit, cal disposar d'algun tipus de **senyalització exterior** que, integrada en l'entorn urbà, permeti al visitant interpretar el **sentit històric de la casa i conèixer els atractius de l'entorn del municipi**. Aquesta senyalització hauria de ser homologable amb la senyalització explicativa existent al municipi i la que es faci dins l'alberg de la Masia del Pla.

També cal informar, en idiomes, en aquest senyal i/o a la porta del museu, dels **horaris d'obertura** i del contacte per a la seva **visita** fora d'hores. S'ha de tenir en compte que el pelegrins poden passar pel davant qualsevol dia i el museu només obre els caps de setmana. En tot cas, caldrà preveure, segons el creixement del pelegrinatge, si s'opta per tenir obert al públic el museu en una **freqüència més alta**. Els horaris del museu es poden combinar amb els del Casal.

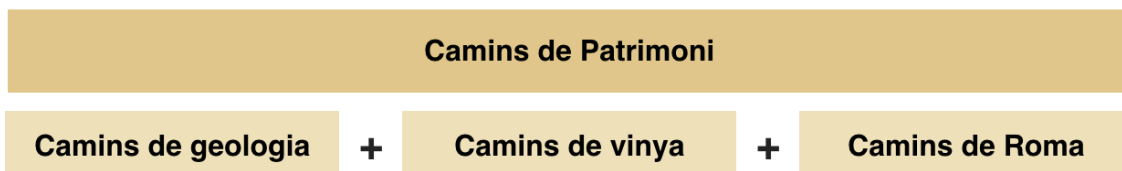
Caldria editar un **full de sala en idiomes** (castellà, anglès i francès, com a mínim) amb un resum del que ofereix el museu, i indicant amb números els àmbits o els principals objectes exposats (la bóta del s. XVIII, per exemple). Pot incorporar la traducció dels plafons si és un full díptic. No cal plantejar audioguies atès que el contingut del museu no ho facilita i és prou intel·ligible amb un full de sala i amb la simple observació.

4.3. Camins de patrimoni

Com hem dit en la proposta estratègica, els **camins locals** de Castellgalí, **aglutinen** els diversos **elements patrimonials** que es troben distribuïts al llarg del municipi. Així, es reforcen entre ells podent esdevenir **eixos d'interès turístic** recollint el **patrimoni natural i cultural** de Castellgalí i, sobretot, enllacen aquest patrimoni amb els **camins de pelegrinatge** que travessen el municipi. Cal remarcar que aquesta **idea aglutinadora del patrimoni** dispers al llarg dels camins, s'adiu perfectament amb la idea de les **Rutes del Geoparc**, que integren els recursos del paisatge més enllà de l'estrictament geològic.

Aquests **eixos patrimonials** es poden agrupar en **tres blocs específics d'interès**, que també podem anomenar “camins” o “rutes” que **destaquen el patrimoni cultural i natural que trobem a Castellgalí**:

- **Camins de geologia**: el paisatge natural i la geologia;
- **Camins de vinya**: el paisatge rural i la cultura de la vinya (pedra seca); i,
- **Camins de Roma**: el patrimoni antic, al voltant del conjunt romà.

Aquests camins o rutes patrimonials ens permeten relacionar aquests recursos amb les iniciatives supralocals en cada cas: Geoturisme i Enoturisme.

Així, un fullet sobre les rutes de Castellgalí podria portar el logo del Geoparc, de la mateixa manera que un fullet de la DO o del Consell Comarcal sobre el patrimoni de la pedra seca, hauria de contenir les tines de Castellgalí. El cas del **patrimoni romà** té pes específic per ell mateix atès que no té un àmbit de relació més gran si no és a nivell nacional. De la mateixa manera, el **patrimoni històric-artístic** de diversa època que no queda explícitament incorporat en l'àmbit geològic o de la pedra seca o en el conjunt romà, cal entendre'l com **elements d'interès** associats a la **xarxa de camins**

de Castellgalí. Així, per exemple, el patrimoni industrial, amb la fàbrica dels carburos o la de St. Jaume o el Mas de Vilomara, serien punts d'interès que es trobarien al llarg dels camins. Per això, caldria contemplar el que s'indica en **l'inventari patrimonial**:

- Patrimoni religiós
- Les masies
- La indústria i ús de l'aigua (energia-fàbriques, reg, sínies, fonts...)
- Infraestructures de pas (camí ral, trens, ponts, carreteres, passos de riu...).
- El poble (nucli urbà, església, castell, Ca l'Amigant...)

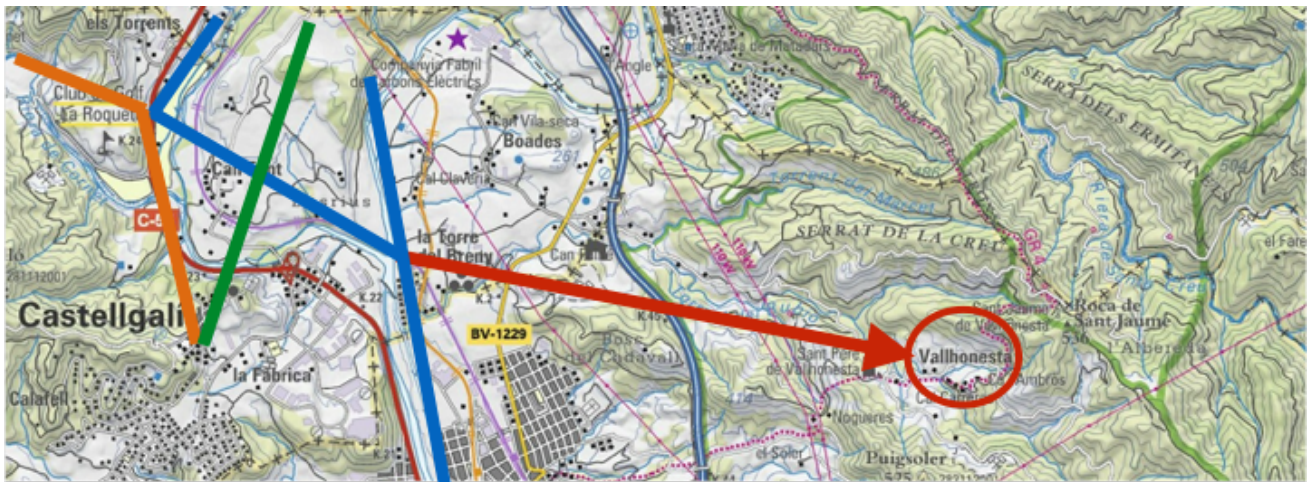
La proposta de la **Ruta de la Guineu** de potenciar els **senders locals**, pot ser un bon motiu per mirar d'agrupar aquests elements o "**camins patrimonials**". En aquest sentit, cal tenir en compte algunes **actuacions** a emprendre:

- **Els senders han d'incorporar en la seva informació els recursos patrimonials** de Castellgalí. Per ex: el fet de trobar-se en una "reserva de fauna" o a la pedrera de Balçamuller. Aquests atractius, al costat dels grans senders de pelegrinatge ajuden a fer més atractiu l'entorn.
- Per tant, **els senders han de senyalitzar** aquests elements. És important també indicar els **masos** que s'hi troben com a referència d'orientació.
- Han de **connectar amb els grans recorreguts**: els de pelegrinatge amb la Via Blava i amb l'Anella Verda de Manresa i altres circuits que la travessa dels rius permetrà, com la connexió entre els dos parcs naturals per Vallhonesta. D'altra banda, cal tenir en compte que Castellgalí pot ser un node/nexe clau entre camins per carregar bicis elèctriques (al Golf).

Com que s'escapa a les possibilitats de l'Ajuntament fer front a les **actuacions de preservació, restauració i senyalització** d'aquest patrimoni, més d'enllà de vetllar per les figures legals pertinents que el protegeixen, es pot valorar la **possibilitat d'incloure'n alguna en el marc del projecte de la Via Blava**, especialment pel que fa als elements que es troben més a prop, com en el cas dels jaciments antics.

A continuació es descriuran cadascun dels **tres camins o rutes específiques** remarcant, en cada cas, allò que es pot considerar per a la seva **millora quant a atractivitat i per a la possibilitat de desenvolupar-los turísticament**.

Possibilitats de connexió dels senders locals amb els grans recorreguts

Trencall del camí cap a Montserrat i del que duu al Gall/Casa-saies (sense senyalitzar el darrer)

ROMÀNIC	<ul style="list-style-type: none"> • Santa Maria del Castell (fitxa nº 2) • Capitel·l de Santa Maria del Castell (fitxa nº 64) • Santa Margarida del Pla (fitxa nº 13)
BARROC	<ul style="list-style-type: none"> • Imatge de Sant Miquel (fitxa nº 63)
NEOGÒTIC	<ul style="list-style-type: none"> • Església parroquial de Sant Miquel (fitxa nº 4)
MODERNISME	<ul style="list-style-type: none"> • Can Font de Cirerencs (fitxa nº 18) • Fàbrica Els Carburons ((fitxa nº 23) • Tomba modernista de Magi Pladellorens (fitxa nº 58) • Capella de Sant Fèlix (fitxa nº 96) • Torres de Can Carné (fitxa nº 100)
ARQUITECTURA INDUSTRIAL	<ul style="list-style-type: none"> • Pont dels Ferrocarrils Catalans (Fitxa nº 24) • Fàbrica Sant Jaume (fitxa nº 45) • Aqüeducte del pou de glaç (fitxa nº 57) • Pou de glaç (fitxa nº 56) • Resclosa a l'aiguabarreig (fitxa nº 59) • Fàbrica de can Carné (fitxa nº 99) • Sínia de can Mas (fitxa nº 108)

Elements patrimonials d'època no antiga ni relacionats amb la pedra seca
(Font: Catàleg de patrimoni de Castellgali)

Sant Jaume

Vilomara

Pont dels FGC

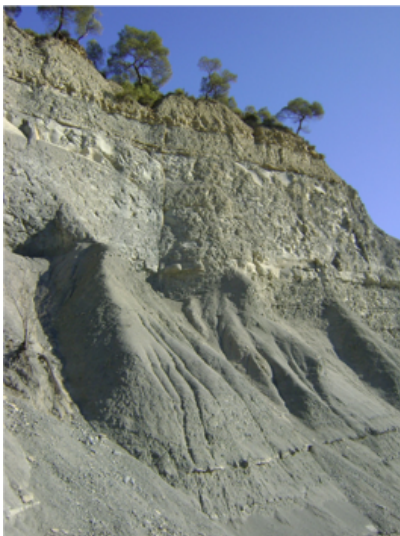
Fàbrica dels Carbuos

4.3.1. Camins de geologia

El Geoparc està editant el **mapa geoturístic del Geoparc** amb l'ICGC on apareixen perfectament georeferenciats tots els geosites i altres POI (Points of Interest – turístics). Aquest és el moment, doncs, per incidir en la **valoració dels recursos geològics de Castellgalí** per tal d'incloure'ls i donar-los el màxim reconeixement possible. **Cal que Castellgalí surti al mapa geològic de la Unesco.**

En aquest context de **valorar els elements geològics i el seu potencial atractiu patrimonial i turístic** del municipi, cal considerar:

- El que s'indica d'interès geològic en l'**Inventari del patrimoni cultural de Castellgalí: la pedra, els fòssils (terciari) i les formacions de bad-lands o xaragalls** (turó del castell, can Mas, Rubió de Boades).
- **Avaluar la importància** que puguin tenir i incorporar-ho, si escau:
 - L'entorn del riu: la **balcera** i l'**Aiguabarreig**
 - L'**activitat extractiva** (pedrera de Balçamuller...).
 - Relacionar el patrimoni geològic de Castellgalí en el **context Montserrat-Manresa** i el mar interior.
- Incloure el **museu de Castellgalí** en la relació de nodes visitables del Geoparc.

Xaragall al camí del Cornet

Pedrera de Balçamuller

4.3.2. Camins de vinya (pedra seca)

Tot i que Castellgalí **no pot entendre's** actualment com un **municipi central en la DO** del Pla de Bages quant a producció de vi, ni té expectatives d'oferir un producte enoturista complet, sí que té prou elements per **no quedar-ne al marge i reivindicar el seu lloc** en aquest eix estratègic:

- Castellgalí és la **porta de la DO del Pla de Bages**, geogràficament parlant. A la C-55, un cartell anuncia l'entrada a la DO.
- El museu de **Ca l'Amigant** és testimoni de la gran **tradició vitivinícola**, amb un **celler històric** (s.XVIII).
- **A Castellgalí s'hi fa vi:**
 - Una part de la finca **d'Oller del Mas** es troba dins del municipi.
 - Al municipi hi ha un **celler en actiu: Vinyes de Castellgalí/ Finca Can Mas/ família Playà** (www.vinyesdecastellgali.com).
 - També cal estar amatents al projecte "Irehom" a Can Casa-saies per si representa un element més de reforçament de l'eix patrimonial relacionat amb la vinya.
- La DO està treballant en la categorització del **vi de tina** i en un projecte per a valorar el patrimoni de les **tines de la Vall del Flequer** (Pont Vilomara i Rocafort). Cal preveure, doncs, que aquest entorn pugui relacionar-se amb les **tines de la Vall de les Artigues** de Castellgalí, i amb altre patrimoni relacionat amb la pedra seca del mateix municipi.
- El **patrimoni agrari** en general es pot relacionar i enllaçar amb el **Parc del secà** de Manresa amb visita a l'Aiguabarreig i enllaç pel Pont de Vilomara en una ruta circular que també enllaçaria amb la Vall del Flequer.
- La **Ruta guiada Montserrat-Manresa** explica el camí ral, l'entorn de la vinya i es fa un tast a l'Oller. Caldria ajudar a completar la narració dels guies (Dinamic Guies de muntanya: www.dinamiCastellgalíuies.com).

Hem localitzat un important nombre de tines en mig de les vinyes a Castellgalí, fet que és excepcional a la zona, concentrades principalment a la zona de la vall d'Artigues.

- Tines del Flequer 1 (fitxa nº 51)
- Tines del Flequer 2 (cal Torres) (fitxa nº 52)
- Tines camí de Cassassaies (fitxa nº 50)
- Tines del mas Cassassaies (fitxa nº 49)
- Tines al camí de Santa Margarida (fitxa nº 60)
- Cal Playà, tines del Telló (fitxa nº 105)

Font: Catàleg de patrimoni de Castellgalí

Espai enoetnològic al museu de ca l'Amigant

Mas prop del Talló

4.3.3. Camins de Roma

Com ja s'ha dit en l'anàlisi del patrimoni del municipi i en la proposta estratègica, el **patrimoni antic de Castellgalí és de primer nivell**, pel que fa al seu valor històric i artístic i, també, pel potencial de valoració turística que ofereix.

L'actuació més important a fer en aquest sentit, per part de l'Ajuntament, és **integrar el conjunt del Breny/Boades dins del Projecte de la Via Blava**:

- Possibilitat d'**assimilar el tram de la Via Blava a "Camí Romà"** al seu pas per la riba del Llobregat a Castellgalí. Aquest aspecte li confereix al tram una rellevància patrimonial que difícilment es trobarà en altres indrets. Pot ser un tret distintiu de Castellgalí que reforça la idea de **cruïlla de camins històrics**.
- Desenvolupar el projecte de **restauració de la Torre del Breny**.
- Posar Boades en **condicions de presentació**:
 - **L'exedra**: s'hauria de netejar, tancar i senyalitzar.
 - **Sepulcre**: fer un accés per veure'l des del camí de sota?
- **Senyalització**:
 - del conjunt Breny/Boades des de la C-55 i des de la Via Blava (Llobregat i també Cardener) per atreure-hi els senderistes de la Via i els pelegrins.
 - del conjunt de Boades, al peu del camí asfaltat. Inclòs el patrimoni industrial (Carbueros/St Jaume).
- D'altra banda, el **Camí Ignasià** té dues referències romanes en el darrer tram Montserrat-Manresa: el **camí ral** de Castellgalí i el mil·liari del Monistrolà/Oller cap a Manresa. Cal tenir present, però, que el Camí ral no pot ser anomenat en rigor "Romà" en la senyalització, tot i que es pot referenciar en l'explicació.

Els camins de Roma passen per Castellgalí

Torre del Breny

Sepulcre i Exedra de Boades

4.4. Promoció i difusió

Pel que fa a les actuacions a emprendre per a la promoció turística de Castellgalí i per a la difusió dels seus recursos, es proposen les següents **actuacions** a valorar per part de l'Ajuntament:

1. La marca

Com ja hem avançat en la diagnosi i en la proposta estratègica, Castellgalí no disposa de cap **lema o marca** de caràcter turístic ni tampoc de promoció general del municipi. Per això, atenent al eixos de desenvolupament de la proposta de valoració turística de Castellgalí es proposa considerar aquestes dues possibles variables del **mateix concepte promocional**:

- **Castellgalí: cruïlla de camins**
- **Castellgalí: cruïlla de rius i camins / de camins i rius**

En qualsevol dels casos es pot optar per diverses **possibilitats de representació gràfica** i de disseny de logo, però tindria lògica, des del punt de vista **d'unificar el discurs i els elements de promoció** en el principal grup de visitants objectiu, que el logo del municipi fos el mateix que es faci servir en el **segell dels pelegrins**. Per això, com hem dit en parlar del pelegrinatge, el logo podria ser un element que ressaltés la **idea de cruïlla** o, d'altra banda, alguns dels **elements identitaris**, per exemple:

- Element distintiu del **passat romà** (Via romana): el perfil de la Torre del Breny.
- Element distintiu del **camí ral i el pelegrinatge**: el relleu que hi ha la paret de la casa Amigant simbolitzant el bestiar de bast.
- Element distintiu del **pelegrinatge**: una representació de l'escut dels Amigant. Remet al pelegrí a la referència a la família que va acollir Ignasi a Manresa i, a més, té un significat relacionable amb el pelegrinatge ignasià: les dues mans entrelaçades en sentit d'acollida i un sol com els dels jesuïtes.
- Imatge gràfica que simbolitzi la idea de **xarxa o cruïlla**, de camins i rius.

Escut dels Amigant

Animal de bast a la Casa Amigant

2. El web i xarxes online

S'haurà d'adaptar el **web** municipal per tal d'introduir-hi el **discurs i la marca turística** amb l'oferta que es proposa, especialment de cara a promocionar bé l'alberg i donar la informació adequada per als pelegrins, que caldrà **coordinar** amb la del web de l'Oficina del Pelegrí del Camí Ignasià i amb la de l'Agència Catalana de Turisme, inclòs el Camí de Sant Jaume (cal demanar de posar Castellgalí al mapa principal!). D'altra banda, s'ha de preveure l'**adaptació i l'enllaç del web** municipal al **mapa de patrimoni** de la DIBA (patrimonicultural.diba.cat).

També s'ha de tenir present que tot el que fa referència a la promoció del municipi com a node de camins de pelegrinatge demana que sigui difós a través de les **xarxes online**, especialment facebook i instagram, i relacionar-les amb les de l'Agència Catalana de Turisme (St.Jaume, Ignasià), Manresa, Oficina del Camí Ignasià.

3. Edició i difusió de materials divulgatius

L'ajuntament no disposa actualment d'**elements de suport** físic d'informació sobre els seus **recursos patrimonials i atractius turístics**. Per això, caldrà disposar de diversos materials divulgatius pensant en la necessitat de disposar-ne sobretot a l'Alberg i a Ca l'Amigant, i també al Golf i altres establiments que puguin fer funció d'atenció i informació turística. Aquest material ha de servir, a més, per poder-lo repartir en altres indrets d'interès per als residents (poliesportiu, piscina, casal cultural). Els principals a considerar serien:

- **Fullet informatiu/promocional** sobre Castellgalí i els seus atractius turístics, presentant els eixos i elements destacats que justifiquen la “cruïlla de camins”.
- **Fullet-guia** divulgatiu en idiomes sobre els camins de **pelegrinatge** que passen per Castellgalí (Ignasià i de St Jaume); i, en especial, en relació al tram Montserrat-Manresa amb el seu traçat i elements d’interès al voltant.
- **Fullet-guia** divulgatiu sobre l’Aiguabarreig i la **Via Blava**: caldrà adequar a la proposta promocional que acabi fent la DIBA per a la promoció de la Via.

4. Senyalització

Ja s’ha avançat, en parlar dels camins en general, que s’ha de preveure la senyalització dels futurs **enllaços dels camins** de pelegrinatge i la Via blava amb els senders locals i els **elements d’interès patrimonial**, culturals i naturals. Aquesta senyalització afecta tant a la **direccional** (completant en molts casos la ja existent en els suports dels camins de pelegrinatge) i la **identificativa** o explicativa en elements concrets (a l’exterior de Ca l’Amigant i Alberg, al patrimoni romà, als masos...).

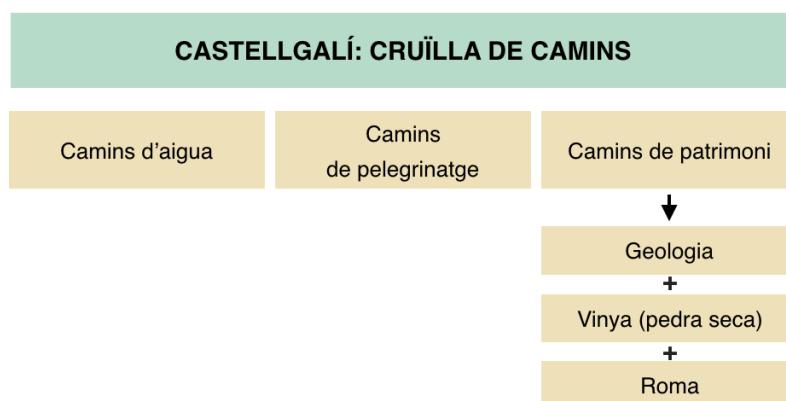
5. Màrqueting territorial/ aliances

A tall de síntesi del que ja s’ha explicat durant la proposta estratègica i d’actuació, l’esquema inclou els diversos agents amb qui caldrà contactar per tal de completar la **gestió relacional** necessària per a la **promoció i la difusió** de la proposta turística de Castellgalí:

GESTIÓ RELACIONAL: ALIANCES						
DIBA	CONSELL COMARCAL	MANRESA	MONTSERRAT	CAMÍ IGNASIÀ (OFICINA/DGT)	Ag. Cat.Tur / St JAUME	DO
Via Blava	Geoparc	Camins pelegrinatge				cellers / pedra seca
Serveis de turisme	Estratègia turística comuna					

5. SÍNTESI DE LA PROPOSTA D'ACTUACIÓ

Al llarg del capítol 4 s'han descrit les actuacions a realitzar agrupades sota els **eixos discursius de la proposta estratègica**:

A partir d'aquests **3 eixos de discurs i d'actuació** (el darrer, els camins de patrimoni, agrupa tres àmbits patrimonials que enriqueixen els camins locals) es pot establir un **pla d'acció concret** que prevegi, en el temps i en el marc de relacions institucionals necessàries, el desenvolupament de cada iniciativa exposada. Així, es presenta una taula que procura **agrupar les accions del programa global "Cruïlla de camins" en 5 projectes**:

- **Consolidació de camins**: per l'aposta de consolidar la xarxa i la cruïlla.
- **Parc fluvial de l'Aiguabarreig**: vinculat al projecte de la Via Blava.
- **Mas del Pla**: per a completar el projecte de l'Alberg.
- **Ca l'Amigant**: vinculat a les accions per reforçar el museu com a equipament.
- **Promoció**: englobant totes les accions transversals per a consolidar l'aposta turística i el posicionament de Castellgalí.

Cadascun d'aquests **projectes** incorpora les **actuacions** a fer a grans trets atès que cadascuna d'elles té **especificitats i detalls** que s'exposen en el **capítol** en qüestió on s'hi fa referència (marcat en parèntesi). Posteriorment, per a cada acció es presenta, en un altre quadre una orientació sobre les **fases temporals** en què es pot situar cadascuna.

PROGRAMA	PROJECTES	ÀMBITS	ACTUACIONS		CAPÍTOL	GESTIÓ RELACIONAL	
Cruïlla de Camins (2017-2020)	A	Consolidació de camins	Xarxa nacional (pelegrinatge) i Xarxa local (Camins de patrimoni)	A1	Catalogació i valoració de nodes d'interès geològic i enoturístic (tines de pedra seca) per a la incorporació als projectes Geoparc i DO	4.3	Geoparc DO / DIBA-Parc Natural
				A2	Projecte de senyalització identificativa i direccional: enllaços entre GR i camins locals amb nodes d'interès: geològics, pedra seca i patrimoni en general.	4.1/4.3	Turisme DIBA Turisme Generalitat (DGT)
	B	Via Blava/ Parc fluvial de l'Aiguabarreig	Ordenació espai	B1	Projecte urbanístic i paisatgístic: passera Llobregat/ Cardener; adequació pas pel golf; zona de parc i infraestructures per al lleure a l'Aiguabarreig (observació, navegabilitat, pesca, etc.); endreça de l'entorn natural...	4.1	Via blava (DIBA)
				Valoració patrimonial	B2	Projecte de restauració de la Torre del Breny	4.1/4.3.3
			B3		Projecte de restauració de l'exedra i el sepulcre de Boades	4.1/4.3.3	
			B4		Projecte de valoració del patrimoni industrial proper	4.3	
	C	Mas del Pla (alberg)	Alberg de pelegrins	C1	Projecte d'implantació de suports d'informació a l'alberguista. Adequació de la gestió i serveis.	4.2.1	DIBA DGT / Projecte comú amb municipis del Camí
			Centre polivalent	C2	Projecte d'habilitació del mas com a centre polivalent	4.2.1	
	D	Ca l'Amigant (Museu)	Exterior	D1	Projecte de senyalització informativa i identificativa	4.2.2	DIBA DGT / Projecte comú amb municipis del Camí
			Interior	D2	Projecte de millora museogràfica i edició de fullets	4.2.2	
	E	Promoció del programa	Marca i identitat	E1	Projecte d'identitat i marca turística	3.1/ 4.4	Bages Turisme
			Divulgació online	E2	Projecte de comunicació website, xarxes online.	4.4	DIBA Agèn. Cat. Turisme (ACT)
			Material divulgatiu	E3	Edició material (flyers, fullets, guies, etc.)	4.4	DIBA / DGT
			Màrqueting territorial	E4	Aliances amb agents turístics	3 /4.4	ACT-DGT / Of.pelegrí Manresa / Montserrat DO Geoparc / Bages Turisme

Fase de desenvolupament

ACTUACIONS/TERMINIS	2017 (1/2)	2017 (2/2)	2018 (1/2)	2018 (2/2)	2019 (1/2)	2019 (2/2)
A1	1-3	4				
A2	1-2	3	4			
B1	1	2	2	3	3	4
B2	2-3	3	4			
B3	1	2-3	3	4		
B4	1	2-3	3	4		
C1	1-4					
C2	-	-	-	-	-	-
D1	1-4					
D2	1-3					
E1	1-4					
E2	1-4					
E3	1-4					
E4	1-4					

Valors del grau de desenvolupament:

- 1: Fase inicial (finançament-projectes bàsic)
- 2: Fase implantació 1 (finançament-projecte intervenció/executiu)
- 3: Fase implantació 2 (intervenció/execució)
- 4: Fase final (desenvolupament i manteniment)

Quaderna, *estratègia corporativa*, SLU

Vilanova, 1 1r-A 08241 Manresa | CIF: B65345712

Tel. 938 728 634 Mòbil 618 264 764

quaderna@quaderna.cat | www.quaderna.cat